ՆՈՒՄԵՐՈ 1528 — 1882 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 18 ՇԱԲԱԹ — ԵՐԹԵՍՈՒ — ԱԼԹԵՆՃԸ ՍԻՆԷ

ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖԵՐԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՑԻ ՃԱՄԻ ԵՒՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

Մէջիտիէ 20 գրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 180 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 90 »
Իւչ այլըգ . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՉԻՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 120 »

20 ԲԱՐԱ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէյէ . . 5 ղրշ.
Հիւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 2 »

ԻՄԹԱՒ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսուրը սարրաֆիկէյէ այիտ իլանաթ.

2 վէ 3 ինճի սահիֆէլերէ . . 6 ղրշ.
Հիւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »

Զիյատէ միւտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։

Մէվատտը նաֆիսա տայիր պէնալէր մէճմանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իստէ օլունմայաճագ տըր։

20 ԲԱՐԱ

Խառբէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիէ սոգաղը քէսճէսինտէ նումէրօ 8տէ տիր։ — Կազէթանըն ուսուրը իտարէ վէ թահրիրիէսինէ այիտ քէսֆիֆէի մէվատտ հագգընտա Միւտիրի Ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քէսֆիֆէի մէքեաթիպլին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իստը։

ԿԻՒՆԼԻՒՐ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՄԸՍԸՐ

Տիւզիի Լ- թ-ուտ պէր վէճ-հը նէտի օգունմուշ տըր։

«Պապը ըէֆիգլէրիմիզ՝ Մըսըր մէսելէսի հագգընտա հիւքիւմէթը Սէնիկէնին ինկիլթէրրայա պիր նօթա իրսալ իթմիշ օլտուղունու պէյան իթմիշլէր տիր։ Ալտըղըմըզ մալիւմաթը մախսուսէ՝ մէղքիւր կաղէթալարըն մալիւմաթընա թէվֆիգուգ իթմէմէքտէ տիր։ Կէօնտէրիլմիշ պիր նօթա պուլունմայըգ, անճագ Մըսըրտա ասայիշի իտէ իթմէք վէ մէմլէքէթը մէղքիւրէյի գանա պուլաշըրրըգ պիր թագըմ թախրիպաթ վէ ֆէնալըգլարը մուճիպ օլան վուգուաթըն իատէսինի մէն իյլէմէք իւզրէ իթթիսալ օլունաճագ թէտապիր հագգընտա իբի մէմլէքէթ (Ինկիլթէրրա իլէ Թիւրքիա) պէյնինտէ միւզաքէրաթա իպթիտար օլընմըշ տըր։»

—

Տէրսաատէթտէն սեպտեմբեր 22 թարիխլէ Թաշլա աթիտէքի թէլէկրաֆի չէքիլմիշ տիր։

«Մըսըր հագգընտա Պապը Ալի իլէ լօրտ Տըֆրին պէյնինտէ հէնուզ միւզաքէրաթա իպթիտար օլունմամըշ տըր։ Մամաֆիհի բիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, Պապը Ալի՝ Ինկիլթէրրանըն Մըսըր բօլիթիգասը հագգընտա լօրտ կրանվիլլէն պապը իյզահաթ թալէպ իթմէք իւզրէ Լօնտրա սէֆիրի Միւղիրիւս բաշայա թաղլիմաթ կէօնտէրմիշ տիր։

«Ախիրէն զաթը Շահանէ՝ տէվլէթը Օսմանիյէնին Ինկիլթէրրա իլէ միւնասէպաթը տօսթանէսինի իպգա իթմէք լիզումինէ գանաթի հաբլ իթմիշ օլարգէլարընը պիր իպտիլ զէվաթա պէյան պույուրմուշլար տըր։»

—

Տէրբիր նամ իթալիան կաղէթասը Լօնտրատան ալտըղը աթիտէքի թէլէկրաֆը իհէնիյաթը թամամ իլէ տէրճ իտէյօր։

«Ժէնէրալ Ուէլսի՝ Ինկիլիզ ասքէրի թարաֆընտան իշղալ օլունան Բօրսաիա, Խամիլիա վէ Սիւէյնի գաթի սուրէթտէ իշղալէ գարար վէրմիշլինէ սահին նազարը յալ պագըրմագտա տըր։ Պու իշղալ գավիէն թային օլունտըգտա, Ինկիլիզ հիւքիւմէթի՝ Թարապիլուսա գանիֆէրանընդն իմթիհանընը թէշվիգ իթմէք իւզրէ լօրտ Տըֆրինի մէմուր իտէճէք տիր։ Ինկիլթէրրայա Մըսըրտա հագգը հիւքմանի օլմազտա պիլէ, հագգը հրմայէ վէրէն մուգավէմէյէ կէլինճէ, մուգավէմէնամէի մէղքիւր Պապը Ալի թարաֆընտան չօգտան իմզալանմըշ տըր։ Ահնամէի մէղքիւր մուճիպինճէ, Մըսըրտա ֆէնդիզ մէմուրիյէթի խայիտէն խայլի թաատիլ օլունաճագ վէ Ինկիլթէրրա իլէ Ֆրանսայա արտ իբէն, սըրֆ վէ միւնհասրէն Ինկիլթէրրայա արտ օլաճագ տըր։»

—

Տեւէ Նէ-ղրն ալտըղը մալիւմաթա կէօրէ, Մըսըրտա պուլունան Ինկիլիզ ասքէրինէն պիր դըսմը Ինկիլթէրրայա ավտէթ իթմէսի հագգընտա հէնուզ միւզաքէրէ ֆէրէեան իթմէմիշ օլտուղընը, վէ ասաքիրը մէրգումէնին նէ քիւլլէթէ վէ նէ գըսմէն եագընտա Մըսըրտան չըգմալարը միւհիմմէ օլմազտըղընը, վէ ինկիլիզլէրին միւշքիւլլէյէ թէվֆիգէն տէվլէթը Օսմանիյէ իլէ Ինկիլթէրրա պէյնինտէ պիր ահնամէ ագտ օլընտըգը հալտէ դէմֆիֆէրանտա հաճէթ գարմայաճագընը էյզահա մէմուր օլմուշ տըր։»

(Տիկէր Մըսը հավատամքը էջ 3-ի ներքևի հատվածում։)

ՇԵՏԵԽ ԻՄՊԷՏՈՒԼԱՀ

Տիւնքի Մոսգովա պու սէրլէվհա իլէ աթիտէքի ֆըգրա օգունմուշ տըր։

«Օսմանլը հիւքիւմէթի՝ էրմէնիսթանը իւլուսընն պիլճիւմէն մէվգիֆինէ իլանանմէյէր թէվզի իտէրէք, Շէյխ Իսպէյտուլլահընն ֆիրարընը խապէր վէրմիշ, վէ էշխը մուսմանէյէ կէլէք տօղրուտան տօղրույա վէ կէրէք պիվասէթա միհնասէպէթլէրի օլանլար հնդգընտա չէտիտէն իճրաի մուտմէնէ իտէճէկինի պէեան էյլէմիշ տիր։ Էրզրում Մուշ վէ Հէքքեարիտէն պիր չօգ թապուրլար կէօտերիլմիկի կիպի, այնի մահալէ եանի Շէյխ Իսպէյտուլլահընն պուլունընը Հէքքեարիյէ կիթմէք իւզրէ Մուսուլ վիլայէթինտէ տախի տիկէր պիր չօգ թապուրլար պիրիքմիշ տիր։ Էրզրում գօմանտանը պուլունան ֆէրիգ Մուսա բաշա պագը սիւվարի պէօլիւքլէրիյլէ ալէյ աճէլէ Հէքքեարիյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթի իթմիշ տիր։

«Հէքքեարի վիլայէթինտէ իբրանիլէրին Շէյխ Իսպէյտուլլահը թէվզիֆի իթմէք պէհանէսիյլէ պիր հարէքէթը թասարրուզքեարանէսինի պուլլանմալարընտան գօրգուլույօր։ Հուտուտտա պիրիքմիշ օլան իրան ասքիրինին մըգտարը բէք չօգ էնտիյէյի մուճիպ օլմագտա տըր։ Տիկէր թարաֆտան ռիվայէթ օլունըրղընա կէօրէ, հիւքիւմէթը Սէնիյէ թարաֆընտան ասքէր սեվգ օլունմասը՝ Շէյխ Իսպէյտուլլահը թէվզիֆի իթմէք նէյէթը գաթիյէսինէ մէպնի օլմայըգ, իրան ասքիրինին պիր հարէքէթը թասարրուզքեարանէսինի մուգավէմէթ իթմէք իչիւն իթթիսալ օլունմուշ թէտապիրը էհթիյաթքեարանէ օլտուղը զանն օլունույօր։ Հուտուտտա պիրիքմիշ օլան իբի օրտու (Օսմանլը վէ Իրան օրտուսը) Էնէքտիկերինէ շիւսէհ իլէ պադէսօրլար։

«Հէքքեարի վիլայէթինտէ ահվալ ասն տէրճէճ քէսալը վէհամէթի իտէյօր։

«Շէյխ Իսպէյտուլլահա կէլինճէ, մուսմանէյէ՝ սարը տաղլարա իլթիճա իտիւպ, թահրը գօմանտասընտա իսէ, հարէքէթը թասարրուզքեարանէ իճրասընա հաղը քիւլլէթլի Քիւրտ պէգլիւքլէրի պուլունմագտա տըր։ Շէյխ Իսպէյտուլլահընն օրտուսը էֆքտասընը չօղալթմագ իւզրէ կէօնլիւլիւ Խաան Քիւրտ պէյլէրի՝ Շէյխ Մուսմանէյէ՝ Օսմանլը գուվվէթ ասքէրէյէսի իւզրինէ հլուճիմէ ասլա նէյէթի օլմասընընը էքիսէն պէհան իթմէքտէ տիրլէր։

«Իրմէնիսթանը իւլեատէ իթիաֆաթ վէ հայտուտլուգլար իճրա օլունմայա պաշլանմըշ տըր։ Խիզան ճիհէթինտէ ահվալ բէք զիյատէ էսքիֆիշթիսալ տըր։ Էրքէր Էրմէնի գարեյէլէրինտէ պուլունան սըղըրլար Քիւրտլէր թարաֆընտան աշրըլմըշ տըր։»

Պու կիւնքի նիւսխէմիզին իշ սահիֆէսինտէ միւնտէրիճ վան մէքթուպը տախի Մոսգովայէ պալատէ նագլ օլունան ֆիգրասընտա միւնտէրիճ Շէյխ Իսպէյտուլլահ իլէ Օսմանլը վէ Իրան օրտուլարը հագգընտաքի մալիւմաթը թատիգ ու թէէյիտ իթմէքտէ տիր։

—

Էվվէլքի կիւն Խարիճեյէ նազըր Սաիտ բաշա վէ Ղազի Ահմէտ Մուխթար բաշա վէ Խարիճեյէ միւսթէշարը Ցատեան Յարութիւն էֆ. հաղորտաթը Խարիճեյէ տաիրէսինտէ իճթիմա իտէրէք, Եունան հուտուտը մէսէլէսի հագգընտա տիրէրէն գարարկիր օլան սուրէթը թէսվիյէյի գալէմէ ալմագը մէշղուլ օլմուշլար տըր։

—

Գաթարօտան սեպտեմբեր 20 թարիխլէ պէրվէճճը աթի եազըլմըշ տըր։

«Զէթինեէտէն պուրայա վիւրուա իտէն խապէրլէրէ կէօրէ, Բուսիա իլէ Գարատաղ արասընտա թէտաֆիի վէ թասարրուզի պիր իթթիֆագ ագտ օլունմուշ տըր։

«Զար՝ բրէնս Նիգօլայա Սէրր Ասրէ նիշանընին Կրան Գրուս բիւթպէսինի իթա իլէմիշ տիր։»

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պիր վագրթատան պէրու Էվրօրա բայթախթարընը տօղայմագտա օլան տամամը հայրէթը Շէհրիյարի Մէհմէտ բաշա հազրէթլէրի պու քէրրէ Հօլանտա բայթախթը օլան Լա Հէյէ մուվասէլէթ իթմիշ, վէ զաթը Շահանէ թարաֆընտան Հօլանտա գրալիցասընա իհտա պույրուլմուշ օլան Շէֆֆոֆ նիշանընը միւշարէլէյհա թէսլիմ իյլէմիշ տիր։

—Բուսամաթ Իմանէթի թէրճէմէ գազէթի միւսթահսանընտան մէրհում վարգան բաշաղատէ Պողոս էֆէնտի՝ պու քէրրէ պա իբատէի Շահանէ Սթամպօլ ճիհէթի Բուսամաթ թէֆթիշ միւտիրի ումումիսի Այէմանեանը Բուչէ էֆէնտիյէ մուավին նասպ ու թային պույրուլմուշ տըր։

Մումիլէյհ Պողոս էֆէնտինին լիսանանչալարը իլէ պէրապէր Բուսամաթճա իպրաղ իթտիկի իթթիգամէթ վէ հիւսնիւ խրատմաթը պէօյլէ պիր միւքեաֆաթա երզան վէ շայան պուլունտուղընտան, իչպու մէմուրիյէթը ճէսիսէսինի թէպրիք իտէր վէ տահա զիյատէ թէրֆիի բիւթպէճէ մաղհար պույրուլմասընը թէմէնէնի իլլէրիզ։

—Ճէրէոնէնին մալիւմաթընա կէօրէ, պիր պէյլիք վաբօրը պիր թագըմ՝ միհիմմաթ ալարագ պու կիւնլէրտէ կիրիտ կիտճէք իմիշ։

Մոսգովայէ Շէրէֆ նամ պէյլիք վաբօրը տախի քէօմիւր արմագ իւզրէ տիւն սապահ Գարատէնիզ էրքէլիսինէ միհէվճճիհէն Ֆէրսաատէթլէն հարէքէթ իյլէմիշ տիր։

—Տէրսաատէթտէ վէ թաշրատա թիւթիւն բաքէթլէրի իւզրինէ եարբշըրըլան էվրաղլարատան պաղրարընա թախտիշը էֆքեար իտէճէք իպարէլէր վէ միւնասէպէսիզ ըէսիմլէր տէրճ իտիրմէքտէ օլտուղունտան, պունտան պէօյլէ Տէրսաատէթտէ պուլունան թիւթիւն ֆաբրիգալարընն թաղ իթտիրճէճքլերի օկիպի էվրագըն նիւմունէլերինի ճէհր Լամանէթի էնճիւմէնինէ վէ թաշրատասքիլէրին պիր պագդալ իլէ վալիլերէ իպրաղ իթմէլերի լազըմ կէլճէճի, վէ բուխատթ իսթիհսալ օլունմատըգճա թապընա միւսատէ օլունմայաճագը Հագգընտա պու քէրրէ Բուսամաթ Լամանէթի իլէ Մէհարիֆ նէզարէթինտէն ումումէն վիլայէթա պիր թահրիրաթը ումումիյէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

—Պիր Բուս կաղէթասընտա օգունտըղընա կէօրէ, Ամատօլուտան Պաթումա հիճրէթի իթմիշ օլան Բումարլա Էրմէնիլերի Եունանիսթանա նագլ իլէ օրտատ իսքեան իթտիրմէք իչիւն էլան Գաֆգասիատա չիրքէթլէր թէշքիլ օլունմագտա իմիշ։

—Պրուսա ճիվարը իլէ Մըսրաքճ վէ Բէրմասթի տաղ վէ օրմանլարընտա շու արալըգ պիր ամամ, հաթթա էնճիւմէնը մէզքիւրը ուրէթը ճէրէյանը միւզաքէրաթը վէ էսնամ միւզաքէրէտէ վուգու պուլան պագը նիզամսըզլըգլարը վէ թէրթիպաթ գօսիսօնընն թա ուզագլարտան կէլէն պագը մուալիմիէր հագգընտա պուլունտըգը մուամէլէլէր ալչէհինտէ թէչէքիրէր, վէ էնճիւմէնին միւզաքէրաթընան մէմուլ օլան նէթիյիճը հասէնէ հագգընտա տախի չիւպհէլէր կէօրինմիշ տիր։ Պինտէն ալէյ հ պիգտ միւքէմմէլ պիր մալիւմաթ ալընմայան մէզքիւր մու խթասար Փգրալարընն կաղէթամըզա նագլինտէն պու տէֆթարը նազարալ, իլէրուտէ էնճիւմէնը մէզքիւրընն միւզաքէրաթի վէ նէթիյիճ ու մուգարրէրաթընա տաիր կէրէք մէզքիւր Մշակ կաղէթասընտա կէօրէք էյմիվրզ մուֆասսալ վէ միւքէմմէլ ֆգր ալարը վէ կէրէք Գաֆգասիա մուխթիրիմիզտէն ալտաճաղընմըզ մէքթուպլարը տէրճ իտէճէկիմիզի պէեան իտէրիզ։

Անճագ պու տէֆթա չու գատարընը իչար իտէրիզ քի, մէզքիւր էնճիւմէնին օգուստ 30 իճթիմանընտա, Թիւրքիատան եէկէնանէ օլարագ կիթմիշ օլան մուալիմ Մեզալուրեան էֆէնտի Թիւրքիա էրմէնիլերինին մէարիֆաէ օլան տէրէճէլի թէրազիլերինէ տաիր մէճլիսէ պիր բաբօրթօ թագտիմ իթմիշ տիր։

Քէզալիք չունու տախի պէեան իտէրիզ քի, օգուստոսն 20նճի բազար կիւնիւ եանի Թիֆլիստէքի էնճիւմէնը մուալիմինին քիւչատ օլունտըը կիւն Պէյօղլունտա Սբօնէք լազանթասընտա միճթէմիէն թատմ իտէն Տէրսաատէթ միւէթիտիզ մուալիմինի թարաֆընտան եազըլան թէպրիք թէէլիֆ թէլէկրաֆը էնճիւմէնը մէզքիւրընն օգուստ 23նճի կիւնքի իճթիմանընտա գրաաթ օլունմուշ վէ երնէ պաթէլէկրաֆ պէեանը թէչքիւր իթմէյէ գարար վէրիլմիշ տիր։

—

ԱԶԴ

Տաճատեան ընկերութիւնը, ըստ իւր վաղեմի սովորութեան, յառաջիկայ կիւրակէ օր (սեպտ. 19) Ֆէրի գիւղի Սրբոց Վարդանանց եկեղեցւոյն մէջ Ս. Պատարագ մատուցանել կուտայ, իւր հիմնադիր-անդամներէն Արժ. Պարկեան Տ. Աշոտ հօր, վասն հոգւոյն հանգուցեալ անդամոց ընկերութեան։

Զայս ի գիտութիւն համայն ընկերաց տուեալ է ի հրատարակութիւն։

—

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Ցարտաղ. ժողովրդեան համար էջոսած

Մալէթիմիզտէ վէ խուսուսկլէ Անատօլուընդն ճիհանթը միւխթէլիֆէսինտէ պուլունան միւլէթտաղրըմըզընը էքսէրիմինտէ, իգամէթիկեահ վէ էլվիսէ վէ մէէքիւլթանա դաֆտէի սըհհիյէյէ հէման ասլա տիգգամ ուրիյէթի պուլունմամագտա օլտուղը ճիհէթլէ, պունտան վիճուտը ինսանա արզ օլան ֆէնալըգլարընն նէթիյիճը վախիէսինի Սոֆլոյ Կեդրոնական Ցանճաժողով նագարը տիգգամա ալարագ, միւլէթիմիզ մէշահիրը ամբողջասընտան Տօգթ. Ս. Յ. Յակոբեան էֆէնտիյէ, պալատէքի սէրէվնա իլէ, մահզա էհալի իչիւն հըֆզը սըհհէթտէն պահնա պիր բիսալէ թէէլիֆ իթտիրիյ, մէսարիֆինի քէնտի պէտէնինտէն թէսվիյէ իլէ թաղ ու նէյզ իթտիրմիշ տիր։

Բիսալէի մէզքիւրէնին ֆէվահա վէ մուհասէնաթը միւթէատտիսէսի պուլունուգ, պէօյլէ պիր բէհպէրէ տէ հէր ֆէրսին միւհիմմ օլտուղը տէրքեար օլտուղունտան, վէ Բաթրիգ Ամեն. Տ. Տ. Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրինին, բիսալէի մէզքիւրէնին իսլամտարընտա միւնտէրիճ պիր թէշվիգ Կոնդակընտա տա զիքր ու պէեան պույուրտըը միսիլու, Ս. Աստուրան սասատէթը բուհ իչիւն նէ գատար էլգէմ իսէ, իլմը սրհհէթ (առողջաբանութիւն) տախի հէր սինտէ օլան ինսանարը բիճախ վէ սրհհէթը պէտէնինէ օ գատար էլգէմ պուլունտըղընտան, գավիէն մէմուլ իսէրիզ քի, հէր միւլէթտաշրմըզ դայէթ ուճուզ սաթըլճագ օլան վէ հաթթա Անատօլուտա պագը ֆագիր քէօյլու միւլէթտաշրարմըզա տա մէճճանէն վէրիլճէք օլան պու էսէրտէն պիրքը ատէտ իտիրէրէք, հըֆզը սըհհէթը պէտէն իչիւն անտէն իսթիֆատ իթմէյէ միւսաբէթթէյլէյճէք տիր։

Բիսալէի մէզքիւրէնին ֆէվահա վէ մուհասէնաթը միւթէատտիսէսի պուլունուգ, պէօյլէ պիր բէհպէրէ տէ հէր ֆէրսին միւհիմմ օլտուղը տէրքեար օլտուղունտան, վէ Բաթրիգ Ամեն. Տ. Տ. Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրինին, բիսալէի մէզքիւրէնին իսլամտարընտա միւնտէրիճ պիր թէշվիգ Կոնդակընտա տա զիքր ու պէեան պույուրտըը միսիլու, Ս. Աստուրան սասատէթը բուհ իչիւն նէ գատար էլգէմ իսէ, իլմը սրհհէթ (առողջաբանութիւն) տախի հէր սինտէ օլան ինսանարը բիճախ վէ սրհհէթը պէտէնինէ օ գատար էլգէմ պուլունտըղընտան, գավիէն մէմուլ իսէրիզ քի, հէր միւլէթտաշրմըզ դայէթ ուճուզ սաթըլճագ օլան վէ հաթթա Անատօլուտա պագը ֆագիր քէօյլու միւլէթտաշրարմըզա տա մէճճանէն վէրիլճէք օլան պու էսէրտէն պիրքը ատէտ իտիրէրէք, հըֆզը սըհհէթը պէտէն իչիւն անտէն իսթիֆատ իթմէյէ միւսաբէթթէյլէյճէք տիր։

—

Թիֆլիստէ «ինիգատ իսէն էնճիւմէնը մուալիմինին պագը իճթիմալարը հագգընտա պունտան ագտիմ չէհրը մէզքիւրտէն վիրուտա իսէն Մշակ կաղէթասընտա միւնտէրիճ մուֆասալ Փգրալարը այնէն կաղէթամըզա նագլ իսէրէք, օլ պագտէ էհլը մէրագա իթթահ մալիւմաթ իթմիշ, վէ էնճիւմէնը մէզքիւրընտա Մշակ կաղէթասընն կէլէճէք նիւսխէլէրինտէ միւնտէրիճ Փգրալարը տախի նագլ ու տէրճ իտէճէկիմիզի վասի իթմիշ իտի իսէք տէ, պու բօսթա իլէ վիրուտա իսէն Մշակն միւխթէլիֆ նիւսխէլէրինտէ, Թիֆլիս էնճիւմէնը մուալիմինին օգուստ 27, 28, 29 վէ 30ընա գատար վուգու պուլան իճթիմալարընընմիզաքէրաթը հագգընտա պագը մուխթասար Փգրալար միւնտէրիճ օլուսը, հալպուքի պունլար մալիւմաթը քանիկէ վէ միւքէմմէլէյի հավի օլմատըգտան մաստա, հաթթա էնճիւմէնը մէզքիւրընը ուրէթը ճէրէյանը միւզաքէրաթը վէ էսնամ միւզաքէրէտէ վուգու պուլան պագը նիզամսըզլըգլարը վէ թէրթիպաթ գ օսիսօնընն թա ուզագլարտան կէլէն պագը մուալիմէր հագգընտա պուլունտըգը մուամէլէլէր ալչէհինտէ թէչէքիրէր, վէ էնճիւմէնին միւզաքէրաթընան մէմուլ օլան նէթիյիճը հասէնէ հագգընտա տախի չիւպհէլէր կէօրինմիշ տիր։ Պինտէն ալէյ հ պիգտ միւքէմմէլ պիր մալիւմաթ ալընմայան մէզքիւր մու խթասար Փգրալարընն կաղէթամըզա նագլինտէն պու տէֆթարը նազարալ, իլէրուտէ էնճիւմէնը մէզքիւրընն միւզաքէրաթի վէ նէթիյիճ ու մուգարրէրաթընա տաիր կէրէք մէզքիւր Մշակ կաղէթասընտա կէօրէք էյմիվրզ մուֆասսալ վէ միւքէմմէլ ֆգր ալարը վէ կէրէք Գաֆգասիա մուխթիրիմիզտէն ալտաճաղընմըզ մէքթուպլարը տէրճ իտէճէկիմիզի պէեան իտէրիզ։

Անճագ պու տէֆթա չու գատարընը իչար իտէրիզ քի, մէզքիւր էնճիւմէնին օգուստ 30 իճթիմանընտա, Թիւրքիատան եէկէնանէ օլարագ կիթմիշ օլան մուալիմ Մեզալուրեան էֆէնտի Թիւրքիա էրմէնիլերինին մէարիֆաէ օլան տէրէճէլի թէրազիլերինէ տաիր մէճլիսէ պիր բաբօրթօ թագտիմ իթմիշ տիր։

Քէզալիք չունու տախի պէեան իտէրիզ քի, օգուստոսն 20նճի բազար կիւնիւ եանի Թիֆլիստէքի էնճիւմէնը մուալիմինին քիւչատ օլունտըը կիւն Պէյօղլունտա Սբօնէք լազանթասընտա միճթէմիէն թատմ իտէն Տէրսաատէթ միւէթիտիզ մուալիմինի թարաֆընտան եազըլան թէպրիք թէէլիֆ թէլէկրաֆը էնճիւմէնը մէզքիւրընն օգուստ 23նճի կիւնքի իճթիմանընտա գրաաթ օլունմուշ վէ երնէ պաթէլէկրաֆ պէեանը թէչքիւր իթմէյէ գարար վէրիլմիշ տիր։

—

ԱԶԴ

Տաճատեան ընկերութիւնը, ըստ իւր վաղեմի սովորութեան, յառաջիկայ կիւրակէ օր (սեպտ. 19) Ֆէրի գիւղի Սրբոց Վարդանանց եկեղեցւոյն մէջ Ս. Պատարագ մատուցանել կուտայ, իւր հիմնադիր-անդամներէն Արժ. Պարկեան Տ. Աշոտ հօր, վասն հոգւոյն հանգուցեալ անդամոց ընկերութեան։

Զայս ի գիտութիւն համայն ընկերաց տուեալ է ի հրատարակութիւն։

—

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Ցարտաղ. ժողովրդեան համար էջոսած

Մալէթիմիզտէ վէ խուսուսկլէ Անատօլուընդն ճիհանթը միւխթէլիֆէսինտէ պուլունան միւլէթտաշրըմըզընը էքսէրիմինտէ, իգամէթիկեահ վէ էլվիսէ վէ մէէքիւլթանա դաֆտէի սըհհիյէյէ հէման ասլա տիգգամ ուրիյէթի պուլունմամագտա օլտուղը ճիհէթլէ, պունտան վիճուտը ինսանա արզ օլան ֆէնալըգլարընն նէթիյիճը վախիէսինի Սոֆլոյ Կեդրոնական Ցանճաժողով նագարը տիգգամա ալարագ, միւլէթիմիզ մէշահիրը ամբողջասընտան Տօգթ. Ս. Յ. Յակոբեան էֆէնտիյէ, պալատէքի սէրէվնա իլէ, մահզա էհալի իչիւն հըֆզը սըհհէթտէն պահնա պիր բիսալէ թէէլիֆ իթտիրիյ, մէսարիֆինի քէնտի պէտէնինտէն թէսվիյէ իլէ թաղ ու նէյզ իթտիրմիշ տիր։

Բիսալէի մէզքիւրէնին ֆէվահա վէ մուհասէնաթը միւթէատտիսէսի պուլունուգ, պէօյլէ պիր բէհպէրէ տէ հէր ֆէրսին միւհիմմ օլտուղը տէրքեար օլտուղունտան, վէ Բաթրիգ Ամեն. Տ. Տ. Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրինին, բիսալէի մէզքիւրէնին իսլամտարընտա միւնտէրիճ պիր թէշվիգ Կոնդակընտա տա զիքր ու պէեան պույուրտըը միսիլու, Ս. Աստուրան սասատէթը բուհ իչիւն նէ գատար էլգէմ իսէ, իլմը սրհհէթ (առողջաբանութիւն) տախի հէր սինտէ օլան ինսանարը բիճախ վէ սրհհէթը պէտէնինէ օ գատար էլգէմ պուլունտըղընտան, գավիէն մէմուլ իսէրիզ քի, հէր միւլէթտաշրմըզ դայէթ ուճուզ սաթըլճագ օլան վէ հաթթա Անատօլուտա պագը ֆագիր քէօյլու միւլէթտաշրարմըզա տա մէճճանէն վէրիլճէք օլան պու էսէրտէն պիրքը ատէտ իտիրէրէք, հըֆզը սըհհէթը պէտէն իչիւն անտէն իսթիֆատ իթմէյէ միւսաբէթթէյլէյճէք տիր։

ԱՀՎԱԼԸ ԲՈԼԻԹԻԳԻՑԷ

Բոլիթիգայի խարիճկէ իւզերինէ եաղըրղըմըզ պէնոլէրի տիգգաթը օգուտայա բաղդէթ պույուրան գարիճնընը բէք աւէտ տերիսաթը իթմէ քանէ օլմաը տըրլար քի, կէրէք ասն նուանան վագտարընը վէ կէրէք անրն զուհուրի իլէ պէրապէր թարաֆը ախերտէն պաշ կէսսիթերէն սայիր մնախսթարայը հարլերին քէսը էհէմիյէթ իլէմէլերի։ Մըսրը մուհարէպէսինին ուղնմասընա թապի պուլունմագտա տրը տէմիշ իտի, վէ մէգիբիր մուհարէպէնին աղ վադրթոան խիթամ պուլմասը իլէ պէրապէր, պու եօլտա վէրվէլէ սէրմայէլերինին տախի վիճնուտա մէյտանտան գայդաճարընը իլավէ իլէմիշ իտի։

Ցէյիլ չախսըմըզ եախսա կաղէթամըզ, իլա մէտէնիյէթ վէ սէլամէթի ումմիյէնամնա իֆթիխար իթմէքտէյիզ քի, վուգուաթ, չու պիր սէնէ զարֆընտա վուգուա կէլէն քեսֆէֆէյի բօլիթիգաճա էֆքերտրըմըզ կիպի, մէգիբիր էֆքերտրվը տախի քամէլէն թասալգ իլէմիշ տրը։

Իգթէ Մըսրը մուհարէպէսի խիթամ պուլմասը։

Մըսրը մուհարէպէսինին խիթամ պուլմասը իլէ պէրապէր, ղանանան թարաֆընտան պաշ կէսսիթերէն սթէչ տիմանը տախի մահվ օլտու։

Վէ սրթըդ էրմէնիսթան թարաֆընտան Բուսիա օրտուլարընը հարէքէթի մասալընը տինէյին տէ գալմասը։

Պիզ պունդարը, մահդա քէնտիմիզ պիր գուրուբիյէթ կէթիրմէք իչուն զիքիր իթմէյօրը։ Էկէր պիր էօյիմէքլիկէ իհթիհաճմըզ եախսա հավվէսիմիզ պուլունսա իտի, թա Մ. Գուրգէն Սթամպօլա միւվասէլէթինէն պայլայարագ հադմիշ օլորզմըզ մանիյէճ պէնոլէրիմիզի տէ պիր չէրէֆ մագամնտա մէյտանա գոյարագ, նէթիճէլէր իլէ թասսիգ օլունան էֆքեար տօղրուրղուտրը տա գիքր իտէպիլիր իտի։

Խարիճի բօլիթիգա իւզերինէ միւմքին մէրթէպէ տօղրա պիր էֆքեար պէյան իթմիշ օլմամըզդան, վուգուաթլար իլէ թասսիգ օլունմուշ օլմասընը մէյտանտա գոյմուշ օլմամըզտան մագսատ, չուրբանը անրսթ մագ տրը քի, Պէգմարգլար եախսա կլասսան ունլոր օլմայանլարընն խարիճի բօլիթիգատան պահա իտիպ նէթիճէլէր չզգարմանլարը, պալը պուտտալա գալէմիլերին զանն իթտիքլերի կիպի, Սուլթան Պայազիտ մէյտանընտա ֆալ պագմագլըգ տերէճէսինտէ պայալը պիր չէյ տախի տէյիլ տիր։

Ահվալը բօլիթիգա տախի, հէր իլմ կիպի, նիհայէթ պիր գանունա թապի պուլունմագտա տրը։

Ահվալը բօլիթիգա իւզերինէ 10–15 սէնէլիք պիր զնէն թարիխի, տիգգաթը պիր մէրագ, վէ թարիխի ճէտտա իւզերինէ միւմքին մէրթէպէ պիր մալիւմաթը սահիհ, հէր քէսին քէնտի տէրճէճի իգթիտարընա կէօրէ մէգքիր գանունը թահսիլ իլէմէլերինէ քեֆֆի օլապիլիր, վէ օլապիլմէյ տիր։

Եալընըզ մուսթէնտա հալլէր գանունուն խարիճինտէ տիրլեր։

Տիրլօմաթլարը վէ տէվլէթ մէմուրլարընն, պու պտատէ կաղէթալարոան զիյատէ մալիմամթլարը պուլունտուգու տա, քէնտիլէրինին, պիզգաթ իչին իչինտէ պուբլանուգ հէր պիր թէֆերրուաթը կէօղերի իլէ կէօրմէլերինտէն վէ խարիճտէ պուլունան կաղէթալարընն պու իսթիւնլիքտէն մահրում գալմասընան թէվէլլիւտ իթմէքտէ տիր։

Պունունա պէրապէր, թապիսթընն խարիճինտէ օլան հէր գանունուն թապի պուլունտուգու միւսթէնտա հալլերի կիպի, ահվալը բօլիթիգիյէ գանունունուն իսթիհանիյէթինտէն ալտանան վէ քէշֆիլերի եանընը չզգան բէք մէշհուր տիրլօմաթլար վէ տէվլէթ մէմուրլարը տախի կէօրիւլմէտի մի։

Օլ պահէրլի Ֆրանսա վէ Բրուսիա մուհարէպէսինին բախլագ վերմէսինտէն անճագ պիր իլի այ էվվէլ, ինկիլթէրրա խարիճիյէ նազարը լօրտ Կրանվիլ պիզգաթի քէնտիսի բարլամէնթօ հուզուրունտա տէ՞մէմիշ մի իտի քի, «ահվալը խարիճիյէ հիչ պիր վագէթ օ տէրճէճէտ սաքին պիր հալատ պուլունմամըշ, վէ ուֆուգու բօլիթիգատա հիչ պիր պուլութ մանյահէտ օլունմամագտա իտի» տէյի։

Ումմաթ տիմնանդն բօլիթիգաաը քէնտիտէն մէշղուլիյէթի մանասուսէ իթմիշ օլան պիր խարիճիյէ նազարը, քի հէր տէվլէթին բաղիթախթնտա տիմնատանը ինն մահիր էշիլէրինտէն պուլունան պիր թագմ լօրտլար իլէ կիճէ կիմնտիշ մուխտէրէ իթմէքտէ, վէ էճնէպի հիւքմարլարը վէ տէվլէթ մէմուրլարընը կիճէլերի գաչ տատի ոյումագտա օլտուգլարընտան պիրէ խապէրտար պուլունմագտա տրը, արթըգ էշյէ պիր խարիճիյէ նազարը, վագթին էն պէշյուք վուտաթը իւզերինէ պու տերէճէ եանընմագըղտա թապի պուլունուր իսէ, պիչարէ կաղէթաճըլարն եանընմամարընա ափվ օլունմամասը, ինսանֆաղլըղընն սոն տերէճէսի օլմամ՞ղ մը։

Ահվալը բօլիթիգիյէտէն պահա իտէն պիր կաղէթանընն վարիֆէսի, իրմը բօլիթիգա գանունընընն չզգարարը նէթիճէյի քէնտի գարիհունընա թագտիմ իթմէքտէն իսարէթ տիր։

Խթիհանիյէթ նէվինտէն օլան հալլերտէ իսէ, էյլ տիւչինէն պիր կաղէթաճընը եանընմասընան զիյատէ թապիի պիր չէյ օլամազ վէ էկէր պու սէպէպլէ, կաղէթալարընն ահվալը խարիճիյէ իւզերինէ օլան միսթալէալարընա ֆալ պագմագ եախսա պագալ սթմագ կիպի պիր մուամէլէ տրֆիմը վերիկիր իսէ, աղ չօգ ֆարգլա, տիրլօմաթլարընն վէ տէվլէթ մէմուրլարընն տախի այնի միսթէնտա հալլերտէն եանընմայա թապի պուլունտուգլարը լիչին, անլերե տէ տինի սէօգիսէյոլէմէք իճապ իտէր քի, պու տախի զիքր օլունան պուտտա պուտտա գալէմիլէր կիպի եէնիդէնլէ գօգուլը չիբրիւք Եէֆէ իլէ բիսպէշմիշ միւրէքքէպէ պաթըրան գալէմիլերին իչի օլապիլիր։

Պիզ, ահվալը բօլիթիգիյէտէն պահա իթմէյէ իգթիտարընը պուլունմայան կաղէթալարա տա մալիք օլտուղումուղու պիրը իտի։

Ֆագաթ հիչ տէյիլ իսէ եազըլանը օսուն օգուեուպ տա անլաեամայաճագ տերէճէտէ ճահիզ օլտուգլարընը պիրէմէեօր իտի։ Հանի օլսուն պուտու տա կէօրտիք։

Սիսպհա՞ն Ալլահ, ահէպա տահա նէլէ՞ տէ կէօրէճէյիզ։

Էվվէթ, ուժանարագ սէօյլէմէլիկէ, պու տէրճէճէտէ ճէհանէթերինի վէ պանագրըգլարընը հիչ տէյիլ իսէ սիւքիւթ իլէ սէթր իտէճէք գատար օլսուն ճէնագլարը պուլունմասան իբի տատա Բուլանիք կաղէթալարընվ տախի պուլունմագտա տրը։

Գունդարան պիրիսի, զաթէն քէնտի տախմէ եիւգսէքլիյինտէն ալչագլանմըշ օլտուղու կիպի, տիկերի տախի, քէնտի տերճէճէի լիսագաճընա պիր հագդարըղգ օլմամագ իչուն զաթէն պուլունմուշ օլտուղու ալչագ հալինտէն եիւքսէլէմէյիպ քէնտիկերինտէն չզգ եիւքսէքտէ պուլունան թէգճենը էֆֆե-ըն տատղընա օլսուն եէթիչէպիլմէք իչուն պիրիպիրլերինին օմղունա չզգմագտա վէ չԷՐԳԸՊ ՉԷԳԸՊ տիւչմէքտէ տիրլեր։

Ահվալը բօլիթիգիյէտէն պահա իտէն պիր կաղէթաճընը, էվվէլ էմրտէ տիւէզը մուազղամանը եէքթիկերի միւվաճճէհէսինտէ հայլը պուլունմուշ օլտուգլարը մէվդըլարը իւզերինէ ումումի պիր մալիւմաթը պուլունմասը, վէ պատէհու զուհուրա կէլէն հէր եէնի վուգուաթը, քէնտի 10–15 սէնէլիք թէճրիպէսի սայէսինտէ, վէ իչէ ալեագատար պուլունան տէվլէթլերին հալը տիթիք վէ հալը ճէտիտիրի իւզերինէ մուգայէսէ իտէրէք, անլերի ահվալը ումումիյէ վէնինտէն կէչիրմէլի տիր։

Պու վէնինտէն չզգան նէթիճէ, նէթիճէլերին էն տօղրուսը տրը։ Վէ էկէր մէգքիր նէթիճէ եանընը չզգար իսէ, գուսուր միճէրէճ՝ հանին խթիհանիյէթինտէ տիր, վէ տէյիլ քի վէնտէ։

Իգթէ պիզ չմանիյէ տէկէնէ վուգու պուլան հէր ահվալը բօլիթիգիյէտէ, եալընը մէգքիր վէնտէ էմիյէթի իտէրէք մէյտանա աթըմըշ օլտուգլարը կիպի, անրն տօղրուլուղտանան շիքայէթ իտէճէք պիր հադը սէպէպիմիզ պուլունմասընը։

Կէչլիմ պիր աղ տա հալը գաղրա։

Հէր միլլէթտ, հէր իչէ ֆէվգէլատէ պիր ազըրլըգ վերմէք, վէ հէր հալտէն միճէրբէտ պէօյիւք պիր մուհարէպէ չզգարմագ հավվէսինտէ պուլունան կաղէթալար պուլունտըգը կիպի, Մըսրը մուհարէպէսինտէն տախի բէք ֆէնա նէթիճէլէր իխրաճ իտէնլէր էքսիք օլմասը։

Հէլէ Ինկիլիզ օրտուսընն հալլինի բէք ուճայիպ աղլամագ տերճէճէլերինէ գատար իլէրա կիտէնլէրի տէ պուլունուպ, հէլէ Սպանիա կաղէթալարը։ Մըսրտա Ինկիլիզլերին հալինի բէք ֆէնա կէօրմէքտէ օլտուգլարը կիպի, Ինկիլիզ բօլիթիգասընա գարշը տախի ամէճ բիսիկիրմէքտէ իտիլեր։

Պունլարըն արգասընտան կէլիր իտի Իթալիա կաղէթալարը, վէ անլերին արգասընտան տախի Ֆրանսայը, Բուս, վէ Այէմանիա կաղէթալարընն պիրեր գըսմը։

Ֆագաթ չապուգ գազանընրան ֆիլթուհաթ, պու պիր նէվի տիւշմէնլիքլերի տէ չապուգ մահվ իթմի։

Ֆրանսայը կաղէթալարը, քէնտի տէյլէթլերինին Ինկիլիզերրա՝ յը եալընը պրագտպ Մըսրը բէյկէհանտան կէրի չէքիլմէյինի էրէմիճճէ իգթիխար իլէ մէհ իթմիշ իլէն, չմանի էֆքեարլարընը թէպտիլ իթմիշլեր կիպի կէօրիւնիյօր։

Հաթթա Թուրքիա կաղէթաը, չու աթիտէքի մէպտէ պիր պէնտտի նէչը իլէմիշ տիր։

«Ինկիլիզլերին տերիւհտէ իլէտիքլերի թէհլիքէլերէ օրթագ պուլունմասընը՝ իչուն, անրն էլրտէ իսէճէյի մէնֆաաթան տախի չերան պիր հիսսէմիզ օլամայաճագ։ Չիմանի Մըսրրտա Ինկիլիզլերէն հէր նէ իսթէյէճէք օլսուր իսէ, պիր տիլնմէք թարաղը իլէ իսթէյպիրիզ։ Ֆրանսա պու հալէ կէլմէմէլի իսի։»

Այէմանիա կաղէթալարը տախի, քէնտի ասլ մէրագլարը իւզրէ, Ինկիլիզլերին ահվալը ասքերիյէլերինի գրիֆիգա իթմէքտէ, վէ ժէնէրալ Ուրըլիյէ մուհարէպէ բանլարը ատրպէրի վերմէքտէ իւրէն, չմանի ժէնէրալը մուամէլէյհին հարբէքթի ասքերիյէսինի մէհտ իթմէք իչուն յազէթ գրանմայօրլար։

Իթալիա կաղէթալարը տա, պէյէնմէտիքլերի Ինկիլիզ բօլիթիգասը իլէ Իթթիֆագ իտիլմէսինի արզու իտիյօրլար։

Ֆիլթուհաթնէ՝ կիւզէլ չէյ տիր։

Հէլէ Մըսրը ֆիլթուհաթընն հինտիսթանտա բէք ալէտ պիր թէէսիր հուսուլէ կէթիրմիյի աչքեար օլուպ, Ինկիլիզլերին հինտլիլէր իւզերինէ օլան հիւքմլերի էկէր տահա զիյատէ գավիլէշմէյէ միւհթաճ պուլունմագտա իտի իսէ, չմանի պու գուսուր տախի իքմալ օլունմուշ տրը։

Մատալլահ, էկէր իհթիմալին խարճինտէ տտա իտ՝ լմէյէճէկի սուրէթտէ, Ինկիլիզլեր մուվագգաթ պիր մաղուպիյէթէ տիւչար օլմուշ օլտարար իտի, աճայա չմանի քէնտի եիւզերինէ կիւլէն ոՀՈՒԼԸ չէհրելերի նէ՞ գատար տարլմշ օլաճագ իտի։

Էկէր պիգմ պուտտալա բագիպլերին միւսատատլերի օլտուր իսէ, վէ էուֆէնէ դօգուլու չիրիք Եէֆէ գութուլարընը պիր թարաֆա գոյուպ պիզի տինլէմէյէ վէ սէպէլէտիքլերիմիզի անդամայա իգթիտարլարը մար իսէ, չու բօլիթիգա տէրմանի տախի մէճճանէն քէնտիլերէ վերմէյէ թէնեզզիլ իտէրիզ քի, Ինկիլթէրրայը պէհէմճալ Մըսրրա սէվգ իտէն էն պիրինճի բօլիթիգա սէպէպի, Հինտլիլերէ, Ինկիլիզ սիրահլարընն օրտունա կէօմէրմէք լիսանդա։

Չիմանի Ինկիլիզլեր պու մագսէտլերինէ նայիլ օլմուշ տրլար։ Վէ Հինտիսթանտա տրգու իթիլլերի թէէսիրի տէ էլտէ իթմիշլեր տիր։

Վէ Թուրքիյէ, պունու տահի վագթինտէ ԱԼՕԳԼԷՄԻՇ իտի։

Վէ տէյիլ քի բիս բիս Եէֆէնէ միւսթէնա պիր ֆալը եախսա պագրը կիպի, իլա սէպէպլերինի պիրեր պիրեր իյդահ իտէն պիր բօլիթիգա կաղէթասը սըֆամը իլէ սէյլէմիշ իտի։

ՄԻ ԲԻԼԻԹԻՊ

ՎԱՆ

Շեհրը մէգիբիր մուխտիրիմիզէն օգոստոս 31 թարիխնէ ալտրըմըզ մէքթուպ տրը։

ԴԻՏԱՆ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ԺԴ

Շաբաթ չանգնիր որ 2–3 վաղ զօրք չէլինան Վան ու անտի հէքքեարի չերթան, այսպէս կը շարունակեն դալ սկսեալ Սեբաստիայէն, Բաբ-ըերդէն, Երզնկայէն, Բալուէն, Գիլէն, Խարբէրդէն, Մուշէն, Սղերդէն, Բաղէշէն եւ թողունք Վան չը հանդիպողներն՝ ինչպէս Մուսուլէն և նորա շրջակայ այլեայլ կողմերէն ուղղակի հէքքեարի գնացողներն։ Այսչափ զօրաց այսչափ արագ խաղացմունքը առանց դարեւոր պատճառի մը չենք կրնար հասկանալ։ Սոքա ընդհանրապէս հէքքեարիի արեւելեան—հարաւակողմի կեսվարի կողմերը կանգնին ու կը դեսեղանին սահմանագլուխ չուրջերը։ Հոս պէտք է յայտնել որ թէ Վան և թէ հէքքեարի ըստ ամենայնի խաղաղ վիճակի մէջ կը գտնուին, իրաց առեալ մանանի յաչտակութիւններ և գողութիւններ, զորս ի գործ կը դնեն ֆիւրտեր գիւղերու նկատմամբ, բայց դարձեալ չեն կրնար ընդհանուր ուշադրութիւն դրաւել։ Իսկ ինչպէս առաջուց ալ գրուած եմք, հապա էր ապագաւ այս զօրաց խաղացմունքն կը կատարուին։ տակաւին հանելուկ է մեզ համար։

Դասեն թէ՝ ասկէ քանի ամիս առաջ Պարսից կառավարութենէն մի մեծ զօրապետ եկած է առ հէքքեարի կուսակալն ու հաստատապէս նեղյս իւպէյտուլլահի անցեալ տարուան տուած ճնամները պահանջեր է։ կը հաւատան թէ դա վարուեր է իրրեւ վերջնագիր տուող մէկը Պարսից կառավարութենէն առ հէքքեարի կուսակալութիւն որ ներկայացուցիչ է Օսմանեան կառավարութեան։—կը պատմեն թէ՝ երբ հէքքեարի կուսակալն հաստատեցն Աստուց պէտ Մար—Շիմոնէն սկսեալ ի վաղուց անտի Ծայրեալ տուրքերը պահանջել։ Մար—Շիմոն փոխանակ տուրք հատուցանելու, կարծես սթափեալ սկսաւ իւր Ծայրեալ ամանները պահանջել։ այնպիսի մի ընթացքով որ պարտաւորուած յայտնուեցաւ տեղւոյն կառավարութիւնը՝ որ այնչափ ալ անձուկ էր անուն, 200 ոսկի վճարել նմա։ ժողովուրդը կը կարծէ գիտնալ թէ՝ սոքա կրնան քիչ մը պատճառ լինել զօրաց ներկայ խա-

ՖՈՒԴԱՐԱ ՀԱՅԲԻՄԻ

Է

ԷԿԼԸ ԳՕՆԱՂԸՆԸՆ ՍԱՀՈՒՄ

(1627 Դեկտեմբեր 27)

Ճալիքը սիգգաթ օլան սիմասը՝ զայէթ կիւզել իսի, վէ ֆագաթ իւք նազարտէ ատտա պիր թիքսինմէ վէ ոսգի ատհշէթ կէլիր իսի։ պունուն սէպէպի՝ արմնընդն սէմբրի օլմասը, վէ գօյու եէչիլ վէ պէօյիւք կէօղէրինին ինանֆըզ պագըշը իսի։

Ճաշլարը սըգ վէ գըլբրմրդ վէ դայէթ սիյահ օլուպ, հէնուզ հիչ պիր պէյազ գըլ եօգ իսի, վէ անճագ պիր աղ պուրուշմուշ օլան սոկուն ալնը-ընն իւզերինտէ պէշ գիւլիւֆ կէօրիւնմէքտէ իսի։

Ուզուն սագալը՝ մէգքիւր ամալամայիլ չէհրէյէ տահա զիյատէ պիր ա-ճայիրլիք գամմ իթմէքտէ իսի։

Պու սիմատա Ճարգա մանասուս զալիմիք վէ միւրայիլիք էմարէլերի միւ-չահէտէ օլունաբիլընտան, պարընա պիր սեղ սարսա տահա էյի եազըլա-ճագտը։

Անթիոտ տը Մօնթէկիւ սիյահ չուհատան պիր չաքէթ թաշրմագտա օ-լուպ, այագլարընա տա թա պընըրը պանագլարընա գատար կիւտիրիսէն մամուլ ուլուն չիրմէլէր չէքմիշ իսի։

Նասրլ քի սէպէպէք, մուամիրէյէ՝ պէօյիւք պիր գօթուզ ատնտալատա-նընն իչինտէ եասրընը օլուպ, տարկն պիր պագըշա, օճագտան պիր պիրի արարարա չզգան զըրբըճմարա պագմագտա իսի։

Պիր խրամէթքեար՝ քէնտիսինտէն իւչ տէօրթ բարմ էօթէտէ տուրուպ, էմրէրինտէ պէքլէյօր իսի։

Պէշմէճ պիր գաչ սագլիգա միւրուր իթտի։

Էկլը գօնաղընընն սահիպի պիրտէն պիրէ պրաշընը եօգարը գալարբրը, մէրգումի թարամէթքեարա տէտի։

—Կիթ չու մահպուս գըզը դէթիր։

Խրամէթքեար՝ թէրացանդն բէնէրէ-գարուսընտան տիշարը չզգար։

Օ կէտինճէյէ գատար Անթիոտ տը Մօնթէկիւ՝ պաշընը էօնինէ ատնը վէ գօլարընը կէօսիւնիւն իւզերինէ պաղամը օլուուը հալտէ, սաղընն իչինտէ, տէրին պիր միսթալէտտը օլան պիր ատամ կիպի չարուգ չարուգ կէզդիտի։

Խրամէթքեար պիր աղ սօնպրա կէնճ պիր գըզլա պէրապէր մէգքիւր սա-լօնա կէլտի։

Պու գըզլն Էկլանթին օյուուրընը սէօյլէմէկէ զանն իսէրիմ համէթ եօգ տրը, մալիւմ պիր չէյ տիր։

Բաուլ տը Շան ա՝Ինվէրին մէրգումէ նշանդրը՝ սալօնա կերինճէ, Էկլը գօ-նաղընընն սահիպինտէն պիր գաչ ատամ ուզաղտա սուս բուս վէ պիրա հա-բէքէթ տուրտու։

Մէրգումէնին սօկուն սիմասընընն իւզերինտէ տահա թազէ թազէ կէօղ եաշը ալամէթլերի կէօրիւնմէքտէ իսի։

Կիւզէլ կէօղէրի գըբգըրմրդը օրմուշ վէ կէօղ գարագլարը տախի չիչմիշ օլուուզընտան, պէյէլ պիր էսարէթտէ պուլունտրգընա նէ տէրճէճ էսէֆ ու քէսէր իթտիկի անլաշըլմագտա իսի։

Մամաֆիհի ուզուն քիրբիքլերինին արասընտան ուսուլ ուսուլ պագան կէօղլերինտէ պաղէն բէք զայրի պիր իւմիտ ըշընը բարլամագտա իսի։

Անթիոտ տը Մօնթէկիւ տիք տիք մէրգումէյէ պագմագա պաշլատը վէ զարիպ պիր տիդգաթլա մէրգումէյի սէր իթտիքէն սօնդրա, գուրու վէ ֆագաթ թամլը պիր սէպէլ տէտի։

—Կէնճ գըզ, պէնի տինէյինիզ։

Էկլանթին պաշընը եօգարը գալարբրը։

Մէրգումէնին չէհրէսի տերճալ տէյիշթի, գաշընը չամթրլը, պագըշը քէպինէչտի, սուսագլարընն իւզերինտէ մագրուրանէ պիր թէպէտիմ կէօրիւնտիւ վէ սօկուն եիւդիւ գըբգըրմրդը քէսիլտի։

Բէք լամիի վէ բէք ամիսի օլան կիւզէլլիկի ո պըրատա պիր նէվի ագա-մէթ քէսդ իսէրէք, պաղան կէօղէրի դամաշտրմագտա իսի։

Զանն իսէրտին հիտատէթ ու զազապա կէլմիշ կէնճ պիր սուլթան իսի։

Էկլը գօնաղընընն սահիպի սիրէ քէնտիսինի թութամագըդ, իշդու միճի-զէլի թագավվիւէ խսիղրագ ու հայրէթ իթտի։

—Սիգի տիկնէյօրըմ, էֆէնտի, — տէտի Էկլանթին պէօյիւք պիր ճէտա-բէթլէ, — վէ սիգ ճէվամ վերմէյէ հայըր վէ միւհէնեպրմ։

—Պուրատան տիշարը չզգագ իչուն ճան վերիսինիզ, տէյի՞մ մի, — տէ-տի մուամիրէյէ սարլդատէ։

—Եանընընընզ վար, էֆէնտի։

—Նէ՞, պու էսարէթ ու մահպուսիյէթ սիգ աղրը կէօրիւնմէյօր մը։

—Պէն պու մահպուսիյէթլէ մէսուտ վէ միւֆիէխիրիմ։ Էյալէթին տա-վահ մուգատատէպ իչուն ո գատար խիտ ատամար վէ սարլդատէ պէյլէր ճան ու թէկլէրինի թէլէֆ իթմէքտէ պուլունարգլարը հալտէ, պիչարէ պիր զրզ մաբլիմնուլկէ վէ քէմալը զրուբլա քէնտի հուրրիյէթինի վէ լաբրմ կէլ-սիքտէ քէնտի հայաթընը պիլէ ֆէտտա իմմէսին մի։

—Պու պիր թատասոուպ տրը, — ճէվապ վերտի Անթիոտ տը Մօնթէկիւ զ-ըրաքի պիր թէպէսիմէք։

—Խա՛յր, էֆէնտի, պու պիր ֆէտտաբարգ տրը։

Պուրատա պիր աղ սուս օլուգտան սօնդրա, Էկլը գօնաղընընն սահիպի տէվամ իթտի։

—Էկէր պիր եէմին իթսէ իտինիզ։ . . էկէր Ինձիլ իլէ ճանընընը սէ-լամէթի իւզերինտէ եէմին ու գատէմ էլլէսէ իտինիզ, պէօյլէճէ վերտիկինիզ սէօղիւ թուութ՞ մը իտինիզ։

Էկլանթին օմուզարընը սիլքտի վէ պատէհու բէք ֆիթթուբրզ պիր թարզատա պաղրբրը։

—Պէն սիզէ սօրարըմ, էֆէնտի, պիր ատամ եէմին իտուպ տա պու եէմինի թութմագտա, օ ատամ իչին նէ՞ տէրսինիզ սիզ։

—Մէսէլա նէրէյէ կէօթիւրմիշ օլտուղընընը, հիչ քիմսէյէ, հաթթա պիր բարաղա պիլէ ատա սէօյլէմէկէ իչուն սիզէ եէմին իթտիրէրէք, սէպի-նինզի թախլէյէ խսէր իսէմ, կիւվէնէպիլմէյիմ։ . .

Էկլանթին՝ ասլզատէ պէյին լազըրտարընը քէսիպ տէտի։

—Ասա ուզաղա կիթմէյինիզ, էֆէնտի, պոշ չէյ տիր։

—Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսընը։

—Տիմէք իսթէյօրըմ քի, պանա եէմին իթտիրմէք լազըմ տէյիլ տիր։ գիրա եարմայաճաղրմ։

—Պուրատան տիշարը չզգագ իչուն ճան վերիսինիզ, տէյի՞մ մի, — տէ-տի մուամիրէյէ ասըլզատէ։

—Եանընընընզ վար, էֆէնտի։

—Նէ՞, պու էսարէթ ու մահպուսիյէթ սիգ աղրը կէօրիւնմէյօր մը։

—Պէն պու մահպուսիյէթլէ մէսուտ վէ միւֆիէխիրիմ։ Էյալէթին տա-վահ մուգատատէպ իչուն ո գատար խիտ ատամար վէ ասըլզատէ պէյլէր ճան ու թէկլէրինի թէլէֆ իթմէքտէ պուլունարգլարը հալտէ, պիչարէ պիր զրզ մաբլիմնուլկէ վէ քէմալը զրուբլա քէնտի հուրրիյէթինի վէ լաբրմ կէլ-սիքտէ քէնտի հայաթընը պիլէ ֆէտտա իմմէսին մի։

—Պու պիր թատասոուպ տրը, — ճէվապ վերտի Անթիոտ տը Մօնթէկիւ զ-ըրաքի պիր թէպէսիմէք։

—Խա՛յր, էֆէնտի, պու պիր ֆէտտաբարգ տրը։

Պուրատա պիր աղ սուս օլուգտան սօնդրա, Էկլը գօնաղընընն սահիպի տէվամ իթտի։

—Էկէր պիր եէմին իթսէ իտինիզ։ . . էկէր Ինձիլ իլէ ճանընընը սէ-լամէթի իւզերինտէ եէմին ու գատէմ էլլէսէ իտինիզ, պէօյլէճէ վերտիկինիզ սէօղիւ թուութ՞ մը իտինիզ։

Էկլանթին օմուզարընը սիլքտի վէ պատէհու բէք ֆիթթուբրզ պիր թարզատա պաղրբրը։

—Պէն սիզէ սօրարըմ, էֆէնտի, պիր ատամ եէմին իտուպ տա պու եէմինի թուութմագտա, օ ատամ իչին նէ՞ տէրսինիզ սիզ։

—Մէսէլա նէրէյէ կէօթիւրմիշ օլտուղընընը, հիչ քիմսէյէ, հաթթա պիր բարաղա պիլէ ատա սէօյլէմէկէ իչուն սիզէ եէմին իթտիրէրէք, սէպի-նինզի թախլէյէ խսէր իսէմ, կիւվէնէպիլմէյիմ։ . .

Էկլանթին՝ ասլզատէ պէյին լազըրտարընը քէսիպ տէտի։

—Ասա ուզաղա կիթմէյինիզ, էֆէնտի, պոշ չէյ տիր։

—Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսընը։

—Տիմէք իսթէյօրըմ քի, պանա եէմին իթտիրմէք լազըմ տէյիլ տիր։ գիրա եարմայաճաղրմ։

—Պուրատան թէվֆիգի օլուանընընը էպէտիլ էպէտ քիմսէյէ սէօյլէմէ-մէք իւզրէ պանա եէմին իթմէյէճէքքիսինիզ։

—Խա՛յր, էֆէնտի։

(Տիկ.)

զացման դէպի այն կողմերը։ Նա մանաւանդ Եգիպտոսի խնդրոյ ալէկոծութիւնն ալ կրնայ ալեաց ծաւալումը մինչև Թուրքիոյ Ասիական սահմանագլուխներն ալ հասցնել։

Իրաց այս վիճակին մէջ մի գըլխաւոր պատճառ ալ կը դնեն Շէյխ Իսպէյտուլլահի վերադարձը՝ որ փախստականի տեղի ունեցած է, և արդէն գլխաւոր զբրոյցն է թէ՝ զօրքեր կերթան Շէյխը կրկին ձերբակալելու։ Բայց միթէ զայն ձերբակալելն այսչափ զօրաց կը կարօտի, մենք չենք կրնար ստորագրել այդմ։ Շէյխն ալ իրաւ եկած ու անցած է իւր տեղը, բայց ո՞և է անհաճոյ շարժումներ լսուած ու տեսնուած չէ յիւր կողմէն։ Արդէն վանի զօրաց հրամանատար բաշան և Տիլավէր զատէ Հասան էֆէնցատ են քովը կըսուի, և ինքն (Շէյխը) պատրաստականութիւն ցոյց տուած է ուր որ հրամայուի երթալու։ Նոյն իսկ Մէջբէ—Մէտինէ։ Ամենայն 27ին ալ հոս հասաւ վ.հ.հ. Սուլթանին իբրև թիկնապահ (եսկէր) սոն Բեսամիլ էֆ. (որ ասկէ առաջ 8 տարի ձուլամէրկ գայմագամութիւն ըրած է) և հետեւեալ առտու մեկնեցաւ ատի ուղղակի առ Շէյխն երթալու, որ իբր թէ նոյն իսկ վ.հ.հ. կայսրէն առ Շէյխն հրամաններ տարաւ։ Բայց մենք չենք կարծեր որ Շէյխն այսչափ հեռի ըլլայ անձնատուր լինելէ, և այսչափ դժուարին լինի Շէյխն կըրկին բռնել կամ հեռացնել անտիր։

ՆՈՐԱՅՐ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ

ԶՄՇԿԱԾԱԳ

Շէհրը մէջբիւրէն տէրմի զմնրնտա աթիտէի մէջթուզ մաթպասմըզա կէսնտրիլիշ տիր։

. . . Խմբագիր,

Ապաքէն վստահ ձեր ազգասիրութեան վրայ՝ որ պիտի հաճիք սոյնս ձեր ազգօգուտ թերթին մէջ հիւրընկալել, համաձակեցայ յղել զայս նամակ գաւառիս դպրոցաց յառաջադիմութեան մասին մի նոր մշակում տալու դիտմամբ։

Գաւառս ունի բազմաթիւ գիւղեր և աւաններ, երբեմն գիւղերը զուտ Հայ, և երբեմն խառն ընդ Իսլամս։ Գիւղերու բազմաթուոյն քանակութեան բաղդատմամբ, խիստ սակաւաթիւ են դպրոցներ, մանաւանդ Իսլամ տարրը բացի քաղաքէն գիւղերու մէջ գրեթէ երբէք օրինաւոր վարժարան չունի։ Հայք ևս կարծես թէ նոցա դպրոցաց մասին ունեցած անտարբեր ընթացքէն ընդօրինակուելու ետեւէ են։ որով ուսման կարեւորութիւնը և եռանդը՝ հետզհետէ շիջանելու վտանգին ենթարկուելու վրայ է, և որ պարտէրնին է, գանուած դպրոցաց մէջ իսկ մեծակերպ օրինաւոր ուղղութիւն մը դանելը անհնար է։ Թէ ուսմանց բրօկրամի և թէ դասուց մեթոտի մասին երբեմն տեղերու դպրոցաց մէջ, Մայրենի լեզուի և մտամարզութեան մանկավարժական դրութիւնը ընդունուած է և դասախօսութիւնը կը չարունակուի, և երբեմն տեղեր Աղմսի, Գործոցի և Նարեկի հին դրութեամբ կը դասախօսուի, միջնադարեան գաղափարներով տոգորեալ անձանց հսկողութեամբ, հին և փցուն մեթոտներով ի խնդարուն դեռահաս տիոց ուսման եռանդեան, փոխանակ ուսմամբ զարթուցանելու նոցա խակ և դեռատի միտքերը։ այլուր տեղեր ազգային մանկտին բոլորովին զրկուած ազգային դպրոցի վսեմ և բարոյական կեանքէն աստանդական կը թափառին, որով խեղանդամ և կարկամեալ վիճակաւ մը կընթանայ մեր գաւառի ազգայնութեան բարոյական կեանքը։ Այս նեղատակաւ էր որ յանցելումն պատուական լրագրոյդ միջոցաւ գրած նամակաս Ազգային Պատրիարքարանի Ուսումն. խորհրդոյ ուշադրութիւնը հրաւիրած էի։ գաւառիս դպրոցաց բարեկարգութեան մասին ուղղութեան ճամբով յառաջ վարելու համար յատուկ հրահանգներ տալ ազգային գաւառական վարժարանաց։ կարծեմ թէ Ուսումնական խորհրդոյ պատկառելի վարչութեան գործառնութեան շրջանակէն դուրս եղած ըլլալու են գաւառներու ազգային վարժարանաց բարեկարգութիւնը։

Գաւառիս մէջ առաջնորդի մը պէտքը խիստ զգալի և անհրաժեշտ է։ չգիտցուիր թէ Ն. Պոլսոյ Ազգ. Պատրիարքարանն ինչ նպատակաւ հարիւրներով վարդապետներ և եպիսկոպոսներ իւր շուրջ և մօտ ժողոված կը պահէ, մինչդեռ ազգին գաւառները առաջնորդաց և հովուաց կարօտը կը քաշեն ի բազմաց հետ։ վարդապետաց և եպիսկոպոսաց մեծագործութեանց գաւառները աւելի պէտք ունին, քան մայրաքաղաքի ժողովուրդը։ չատ մը Ազգային գործեր Առաջնորդ չգրոնուելուն առթիւ տարտամ և թափուր կացութիւն մը ունին մանաւանդ մեր գաւառին համար։ արդէն ժողովուրդը աղքատութեան և չքաւորութեան մէջ, և դժուարաւ կարէ ճարել իւր ապրուստը, և նոյն իսկ ձեռակարգ՝ տէրութեան հարկերը եղող Սպաներեն, Բուսումթի, թէմէթիւի և պեսելաթի տրոց վճարման մասին, կարծես թէ բաւական չըսեպելով այդ տուրքերը ժողովրդեան թշուառութեան բաղդատմամբ, գայմագամութեան նոր պաշտօնի շինութեան և նոր կամուրջի շինութեան անուտի բռնի հանգանակութիւն մ'է կըլլուի մարդ գլուխ մէկ մէճիտ։ անցեալ տարի վճարուեցաւ այս տարի դարձեալ կը պահանջուի խստութեամբ։ ճշմարիտը խօսելով այս մասին թէ իսլամ և թէ Քրիստոնեայ հաւասարապէս կը ճնշուին։ եթէ առաջնորդ մ'եղած ըլլար գեթ պաշտօնապէս բարեխնամկալ ավարութեան գրութեան կը դիմէր, և ի շնորհս հայրախնամ կառավարութեան, մեր այս դժուար կացութիւնը բարւոքած էր ցարդ։ Թէ այժմ ժողովուրդը աղերսագիր մը իրմ. բագրած է բարձրապատիւ կուսակալին ներկայացնելու համար, մեծայոյս է գաւառիս ընդհանուր տարրը, որ Նորին Բարձրապատուութիւնը իւր առ սովոր գթութիւնը պիտի բարեհաճի լսել ժողովրդեան աղերսը, և պիտի փութայ զարժանն տնօրինել։ Գաւառիս մէջ Ցերսիմ կուսակալութեան վերածուելէն և վսեմ Ֆիքրի փաշայի դալստենէն ի վեր ապահովութիւնը հաստատուած և առևտրականութիւնը բաւական յառաջացած է, մանաւանդ Նորին Վսեմութեան լուսամտութիւնը մեծ ապացոյց է դպրոցաց մասին ունեցած հոգածութիւնը որ անուրանալի է։ վասն զի յանցելումն մանաւորապէս հրամայած էր գայմագամութեան յատուկ պաշտօնեի մը ձեռամբ, դպրոցաց վիճակը, գաստրու ժամանակացոյցը և ինչ ուսում աւանդուելը։ պարունակող տեղեկագրեր առնել տալ տեղեկանալու համար։ այս մեծ քաջալերութիւն մ'էր մեր յառաջադիմութեան համար։ բայց սակէ ոչ ոք ազդուեցաւ, վասնզի Զմշկածագցոյն հմմար դատարակութեան խնդիրը ամենայեսին առարկայական խնդրոյ կարգը դասուած է։

Հայրենակիցք իմ, բաւական է այսչափ խոր քուն և անտարբերութիւն։ զարթնումը այլ ևս դի խորդարձ ժամն անցաւ, ապագան փրկել ձեռնարկեմք ինչպէս այլուր, որ է մեր զաւակաց կրթութեան հոգը։ Զմշկածագցի՛ք, բարոյական կենաց արշալոյսը դպրոցի նուիրական յարկէն պիտի ծագի մեզ։ եթէ չփութամք գիմաւորել իւր լուսաթռիչ ճաճանչ, արդէն կեանքը ինքնին կը խամրի ծաղկանց նման, և իրական գոյութիւն կամ արժէք մը արտադրելէ զուրկ կը մնայ։ Աղդայնութեան և կրօնի ոգւոյ վերակենդանութեան հիմնական և էական պայմանն է դպրոցաց յառաջադիմութիւնը։ մի այլ ևս դիտէք պաղարեամբ ձեր դպրոցաց յոգի և ամուլ վիճակը, քընտեցէք և իրազեկութեամբ փարձառու եղիք թէ ո՞ւմ է յանցանքն, դաստիարակաց թէ ժողովրդեան, եթէ դաստիարակաց՝ ի բաց մերժեցէք վատը։ եթէ ժողովրդեան (որ ուսման մասին կղզիացեալ դիրք մը ունի) մի ևս մի անգամ ձեռն տուք իրերաց, և պիտի տեսնէք անշուշտ, թէ՝ միութիւն սրչափ մեծ հրաշքներ գործելու կարող է։ դպրոցական յառաջադիմութիւնք, ընկերական կազմաւորութիւնք, և ուրիշ չատ մը ի բարին և ի լաւն գիմաղ առաքինութիւնք, ոչ ապաքէն միութեան մը գոյութենէն կախումն ունին, ապա ուրեմն փութացէք գործել միութեամբ։

Ա.—ՒԵԼ Մ. ԴՈՂԷԲԵՆ

82 սեպտ. 5

Կարմրի

Ց. Գ.—կը խնդրեմ, Տէր, ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ մեր շնորհակալիքը յայտնել, Մ.ն.ի անշահասէր խմբագրին, վասն զի ասկէ 4 ամիս առաջ Զմշկածագի դպրոցաց մասին գրկած մի տեղեկագիրս հրատարակելու համար, իւր ոչ անշահասիրութեամբը 3 մէճիտ պահանջած է։ ալ չգիտեմ թէ յիշեալ լրագրոյն ազդատեցութիւնն և շահասիրութիւնը ո՞ր պարագայից մէջ պէտք է փընտռել։ չսիրէի զայս, բայց երբ ընթերցայ իւր յարձակողական բանքն ձեր ազդօգուտ լրագրոյդ դէմ, անշահասիրութեան անապարձութեամբ, ստիպուեցայ յիշեալին շահասիրութիւնը ծանուցանել ի գիտութիւն ազդայնոց։ (Նոյն)

ՄԸՍԸՐ

Գահիրէտէն պաքի. սեպտեմբեր 19 Թարիխիյէ Երբօթա կաղէթալարընա աթիտէի թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունմուշ տըր։

«Եէրլիլէրին իսքեան եթիտիքլերի մահալլէլերտէ դարբշըգլըգլար զուհուր եթմիշ իսէ ատ, նեթիճէլերի վէխամէթլի օլմամշը տըր։

«Ֆէնէրալ Ուրլուլի՝ դարբշըգլըգլար թէճէտտիւտ եթտիկի թագտիրաք, իչ գալէտէն թօր աթէշլինէ պաշլայաճաղընը թէհտիտ էյլէմիշ տիր։ Ապայիշին թէէսիսի իչիւն եարբն պու պապտէ պիր պէ յաննամէ նէյր օլունաճաղ տըր։

«Մըսըր պուրճլարընը (բուրդ) սէյր եթմէյէ կիթմիշ օլան պիր դաշ ինկիլիզ զապթիէրի Պէտվիլէրին հիւճիւմիւնէ ուղրատրդլարընտան, Գահիրէյէ ավէտթէ մէճտուր օլմուշլար տըր։»

ԲէԼՄԷԼԿ-ԷԷՐԻՆ տախի պէ յանընա կէօրէ, լօրա կարնէթ Ուրլուլինն եէնի գարբշըգլըգլար չրգարարգլարը թագտիրտէ եէրլիլէրի թօրա թութաճաղընա տիր թէհտիտաթտա պուլունտըղը թահագուդ իտէյօր։

Պիր գաշ ինկիլիզ ասաքիրի նապէտիտ օլմուշ տըր։ զանն օլունտուղընա կէօրէ, ասաքիրը մերգումէ էէրլիլէր թատրաքընտան գաթլ օլունմուշլար տըր։ Տիկէր պաղը ինկիլիզ ասաքիրի իւղէրինէ տախի հիւճում օլունտուղ, ասաքիրը մերգումէ հագգընտա տուլի մուտամէլէ իճրա օլունմուշ տըր։ Իշթէ պունուն իւղէրինէ Լօրա կարնէթ Ուրլուլի՝ Արապ մահալլէսինին թօրա թութուլմասը թէհտիտինի հավի օլան իլանտամէյի նէյր եթմէսինի Սուլթան բաշայա էմր եթմիշ տիր։

Փէշա Գահիրէտէն չէքիլէն տիմէզ։ եթէ չփութամք գիմաւորել իւր լուսաթռիչ ճաճանչ, արդէն կեանքը ինքնին կը խամրի ծաղկանց նման, և իրական գոյութիւն կամ արժէք մը արտադրելէ զուրկ կը մնայ։ Աղդայնութեան և կրօնի ոգւոյ վերակենդանութեան հիմնական և էական պայմանն է դպրոցաց յառաջադիմութիւնը։ մի այլ ևս դիտէք պաղարեամբ ձեր դպրոցաց յոգի և ամուլ վիճակը, քընտեցէք և իրազեկութեամբ փարձառու եղիք թէ ո՞ւմ է յանցանքը, դաստիարակաց թէ ժողովրդեան, եթէ դաստիարակաց՝ ի բաց մերժեցէք վատը։ եթէ ժողովրդեան (որ ուսման մասին կղզիացեալ դիրք մը ունի) մի ևս մի անգամ ձեռն տուք իրերաց, և պիտի տեսնէք անշուշտ, թէ՝ միութիւն սրչափ մեծ հրաշքներ գործելու կարող է։ դպրոցական յառաջադիմութիւնք, ընկերական կազմաւորութիւնք, և ուրիշ չատ մը ի բարին և ի լաւն գիմաղ առաքինութիւնք, ոչ ապաքէն միութեան մը գոյութենէն կախումն ունին, ապա ուրեմն փութացէք գործել միութեամբ։

Ա.—ՒԵԼ Մ. ԴՈՂԷԲԵՆ

82 սեպտ. 5

Կարմրի

Ց. Գ.—կը խնդրեմ, Տէր, ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ մեր շնորհակալիքը յայտնել, Մ.ն.ի անշահասէր խմբագրին, վասն զի ասկէ 4 ամիս առաջ Զմշկածագի դպրոցաց մասին գրկած մի տեղեկագիրս հրատարակելու համար, իւր ոչ անշահասիրութեամբը 3 մէճիտ պահանջած է։ ալ չգիտեմ թէ յիշեալ լրագրոյն ազդատեցութիւնն և շահասիրութիւնը ո՞ր պարագայից մէջ պէտք է փընտռել։ չսիրէի զայս, բայց երբ ընթերցայ իւր յարձակողական բանքն ձեր ազդօգուտ լրագրոյդ դէմ, անշահասիրութեան անապարձութեամբ, ստիպուեցայ յիշեալին շահասիրութիւնը ծանուցանել ի գիտութիւն ազդայնոց։ (Նոյն)

ՄԸՍԸՐ

Գահիրէտէն պաքի. սեպտեմբեր 19 Թարիխիյէ Երբօթա կաղէթալարընա աթիտէի թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունմուշ տըր։

«Եէրլիլէրին իսքեան եթ

—Պէյօղլու բոլիս թապիպլէ-բինտէն Ալի պէյ բիւթպէի սա-նիյէ սընդը սանիսի թէվֆիհ պույ-ուրուլմուշ տը։

—Էվվելքի կիւն Գում գաբու-տա ճինճի մէյտանընտա տէնիզէ կիրմիշ օլան պիր Խրիսթիյան իլէ պիր Իսանլընդն զարգ ու թէլէֆ օլտուգլարը մէնտու տը։

—Գոնեա վիլայէթի տախիլինտէ Գրլըճ գարիյէսինէ կէչէն կիւնլէր եաղան չիտոէթի եաղ-մուրման հասը օլան սէլ՝ գարի-յէի մէզբիւրէնին 43 խանէսինի պասը, 21ինի քիւլիյէն եըգմը, վէ 22ինի տէ նագապլը իսքեան պիր հալէ կէթիրմիշ տիր։

Պունտան պաշգա 8 չիֆթ էս-քիզ վէ 10 մէրքէպ վէ 18 գա-րա սըղըր վէ 3 տանա մաղրուգէն թէլէֆ օլմուշլար տը։

Քէզալիք Պրուսա վիլայէթի տախիլինտէ Իյտէ գարիյէսինէ չիտոէթլէ եաղմուր վէ տոլու եա-զարագ, 30 գատար խանէյի սու պասմը, վէ պու սէնէ էլտէ իթ-տիքլէրի զախիրէ վէ սամանլարը վէ էշեալարը սէլ կէօթիւրմիշ տիր։ Մէզքիւր խանէլէրտէն պէշ ալթընը գըսմէն եըգըլմը, տը։ Պունտան պաշգա 42 մէնզիլմի-ալթընը մահսուլու վէ պօթան վէ սէպզէ վէ սարի պաղչէլէր տու-չարը խասար օլուբ, 42 տուէ տը գազանը տախի զարգ ու թէ-լէֆ օլմուշ տը։

—Ցիւն կէճէ սաաթ 1 1/2 բաս-տէլէրինտէ իսկիւսարտա Շէմսի բաչա մահալլէսինտէ սախչապ պիր խանէտտէն աթէչ գուհուր խուրուպ 3 պապ խանէ միւհթէրէգ օլմուշ տը։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 29 Սեպտ.՝

Ինկիր էսհամը Ինկ. Լիր.	100- 1/4
Օսմ. էսհամը աչըլտը	13- 1/16
» » գաբանտը	13-
Խթիգրաղ 65	15- 1/2
» 69	14- 1/4
» 71	76- 1/4
» 72	26-
» 73	12- 7/8
Օսմանլը Պանկասը	21- 1/2
Ռուսխա խթիգրաղը	84- 3/8
Մըսրը տուլ. մութա հըլտէ	70- 3/8
» խթիգաղը	95- 1/4
Տարիս Սանիէ (Մըսրը)	72- 1/2
Ռոչիլտ խթիգրաղը (Մըսրը)	92-
Մատարիսթ. էսհամը 1877	101- 3/4
Գամպիս Բարիզ 3 տա վատէ	-

Բարիզ 29 Սեպտ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	81-82 1/2
» » % 5	115-90
Օսմ. էսհամը աչըլտը	12-95
» » գաբանտը	12-80
Խթիգրաղ 65 Ֆր.	79-
» 69	72-
» 73	64-
Ռուսէլի չըմէնտըֆէրի	61-37 1/2
Օսմ. Պանգասը	793-75
Գրէտի Լիոնէ	631-25
Գրէտի Ֆոնսիէ	1326-25
Լիոն ագիսոնը	1645-
Սուէիշ ագիսոնը	2590-
Ռուսխա 5 % 1877	89- 1/2
Իթալիա էսհամը	89-35
Մարդ Ֆոնս. մութա հըլտէ	335-
Մանարիսթան էսհամը	102- 1/2
Եուհանա 6 % 1879	405-
Գամպիս 3 տա վատէ	25-29

Վիէննա 29 Սեպտ.

Անֆօ Ֆիորին	-
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	28-70

ԳԱԼԱԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ումմ. տիւն ագչ գաբ.	13-02
Պու սապահ աչըլտը	13-02
Մըսրը մութ. հըլտէ. գաբ.	77-35
Պու սապահ աչըլտը	77-05
Խթիգր. 65 (մութ.)	82-
» 65	78-
» 69 (բինաբ	69-50
» 72 (Պոնսիւ Թրէ.)	24-75
» 73	65-50
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	58-75
Ագչէ Փայիզի	9-
Ռէբօր Ղրշ.	-
Հէվալէսիզ »	62-20

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6-38
Սթամպոլ պանգասը	8-30
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5-14
Թրամվայ	3-45

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշտան	Ղշ. Բր.
Պէյաղ մէճիտիէ Ֆարգը	108-
Մէթալիք »	102-20
Պէնիք »	104-
Ակթըրգ »	124-30
Պագըր »	700-
Գայմէ	1080-
Ինկիլիզ լիրասը	109-36
Ֆրանսըզ ալթունը	87-28
Թօլ	90-
Գրէմից ալթունը	31-20
Գարպօն գայմէսի	9-14

ԼԱՆԱԳ

Բուսումամ Էմանէթինտէն կէլէն իլան.

Ղշ Սարէյ

30337	88	Տէմիր քիւրէք վէ տէմիր օտա քիլիտի վէ բիշլթէի գուռնուրա վէ սարիբ
26686	32	Գապա եունըզ խալը վէ 4 քէօշէլի տէմիր տեմէթ վէ սարիբ,
26778	20	Ռիշթէի թիֆթիք վէ տիքիշ մաքինա իյնէսի վէ գապա խալը սէճճատ
27122	82	Էլվան խարաիմ վէ տէմիր գարեօլա վէ սարիբ

110925 22

1298 սէնէսի զարֆընտա Տէր-սաատէթ կէօմրիւքլէրինէ բէս-մը կէօմրիւյէ մուգապիլ այնէն ալընըպ էշեսի այնկյէ տիւքա-նընտա մէվճուտ պուլունան էշ-եատէն միւֆրէտաթ տէֆթէր-լէրի մուճիպլինճէ, պալատ մու-հարրեր 4 թագըմ 110,925 ղրուշ 22 սանթիմիք էշեսի միւթէնէվ-վիանըն պէտտէլինին հէր պիր թա-գըմընա պաշգա պաշգա 100տէ 30ը 19 ղրուշ հիսապլյա նագ-տէն մէճիտկյէ վէ մասատասը օ-լան 100տէ 70 ղրուշնա սէնէի մէրգումէնին թագսիթլէրի իշլէ-միշ Մալիյէ խազինէսինէն մու-սատտագ էսհամ գուբոնը գա-պուլ օլունմագ իւզրէ, իշպու-շէհրը խյուլյուն 20ինճի բաղար էր-թէսի կիւնինտէն իթիպարէն թագըմ թագըմ միւզայէսինէ պէտ օլունարագ, շէհրը մէզկուր զայէսինտէ գարարը գամիսի վէ-րիլէճէկինտէն գուբոն օլարագ թէէսիսկյէսի մէշրութ օլան մգ-տար իւզէրինէ քէզալիք գուբոն օլարագ զամմ իլէ թաիլլէրի օլ-տուղու հալտէ, թէէմինաթ ագ-չէսինի պիրլիքտէ ալըպ տարիբի էմանէթտէ միւզայէստէ հաղը պուլունմալարը իլան օլունուր։

15 խյուլ 98 3—3

ՏՈԳԹՕՐ ՏԱՏԸՐԵԱՆ

Տոգթօրը մումարիլէկ՝ շիմ-տիյէ գատար Գէյօղլունտա թարլա պայլընտա վագը քէն-տի խանէսինտէ իճրա իթմէք-տէ օլտուղու իսայրաթընը պու քէրրէ երնէ քէնտի խանէսի-նին գայրյօնտա վագը Մի-սիս Մանտօֆիեանդն 42ինճի մէ-թրոյ էճգախանէսինտէ իճրա իսէէլիրնի իլան իսէր։ Շէյ-լէ քի տոգթօրը մումարիլէկ՝ հէր սալը վէ ճումատա կիւնլէ-րի սաաթ 1տէն 4է գատար մէզքիւր էճգախանէտտէ պու-լունարագ։ Միւ։ աճաթթ իսէն խասիէկեանը մէճճանէն թէ-տամի խանէսի։

[illegible] Տոգթօր Տաբրե-[illegible] գատար կիւն-լէ [illegible] հէր կ'ուն-[illegible] գատար ըն-թ. [illegible] Ֆինճանճրլար եօ-զ [illegible] դգր 39 նիմէ-[illegible] խասիալ-ը գասդրլ իթմէքտէ օլտու-զու իլան օլունուր։

ՏՈԳԹՕՐ Ռ. Տ. ԼԱԼՕՐ

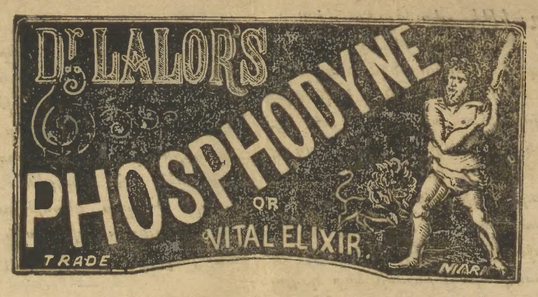

ՍԷՀՀԷԹ ԳՈՐԾԻՔԷ

ՖՈՍՖՈՐՆ ԳԼ

Տոգթօր Ռ. Տ. Լալօր 1862 սէնէսինտէ իշպու մուալիճէյի իյճատ ի-տուպ Ֆոսֆոսին իսմինի վէրմիշ տիր։

Պու իլաճ՝ մէմալիքը Օսմանիյէ վէ Հինտիսթան վէ Զին վէ միւսթէմլիքատ-տա սաքին զէվաթ զայէթ միքիա վէ կէրէք գարա ճրեկ է թէէսիր իլէէյ-ճի վէ կէրէք պիլ հիմիլ ալաթը հայաթիյէյի թազիյէ վէ թահգիմ իսիճ-խսբ իլուսալ պիր մուալիճէ տիր։

ՏՈԳԹՕՐ ԼԱՐՕՐԸՆ ՖՈՍՖՈՏԻՆԻ

Խալիս ֆոսֆաթատան մանիւթ (սոլիսիոն) օլուպ, բայէհա վէ մէնգարէսի լաթիֆ տիր։ Պու իլաճ՝զայէթ ուսֆի պիր մայի (հեզուկ) օլուպ, նէ գամի ալգալյիա թապիր օլուռնան էճգա իլէ մանիսթ վէ խարիգիլատ գուվվէի շիֆայէյի հաճլ էմանըմզ քիմեակիրլիկինին պիր էսէրը նէֆիսի տիր։ Պուռուն մէր-քիսինտէ հիչ պիր էճգահ մուզիրրէ օլմայըպ թէէսիրի տաճի զարարսըզ օլ-մաղլա, էն պէօյուք հէքիմլէր՝ պու մուալիճէյին, վիճուտուն գուվվէի հայաթի-եսինի թէճատտ իսէճէք պիր գուվվէթ մաղիք օլտուղունը, վէ պու խուսուս-տա հիչ մանէնտի պուլունմատըղընը թասդիգ իթմիշլեր տիր։ Քէնգա պու իլաճ գան վէ պէյնին վէ ուրրրարդն էճգահ միթէճքիպէտիրի գուվվէթլէնշիրիպ վիճուտա ֆէվգէլատ մէթանէթ վէրիր, գանը տաղա զայէ իթիբարէ, վէ բէք գիյատէ չալըշմըրագ պէտէն վէ եախսա գիհն եօրուլուր իսէ պու եօր-կանլուգուն տախի էօնիանիս տիր, վէ պէյնին վէ տասպան (Զիգզ) գուվվէի էլասթիկզէսինի մուճահիդա խաէրէք ինսանա ֆէրահլըգ, սասաէթ, սէվինճ վէ զայէթ վէրիր։

ՏՈԳԹՕՐ ԼԱՐՕՐԸՆ ՖՈՍՖՈՏԻՆԻ

Սընըրլարը վէ գանը հէր նէվի պօզուլգէյլարը սէրիան վէ սու-րէթը տայիմէտ ատֆ իթտիկի իյիճն, պու կիւնքի կիւնտէ վէրկէն պիլիճիմլի էճգահ թէտավիկյէ ֆափգ տիր։ Պու իլաճ՝ սընըրլարա գանը պօզուլգլա-ըընը, էն գիյատ սընըր գաբիլուղընը վէ ալիճն վէ վիճուտա գասիր վէ թահվիլ վէ մէշղուլյէթ քէսրէթիյլէ հասիլ օլան իպթիսարըգլըղը, վէ գաշ վէ գուլագ ագրըսընը, վէ իպահսըզլըղը, միյտ հագմանպլիճի, վէ գարա ճիյէր հասթալըգլարը, եէլի, սընըրլարտաքի ագրըղը, ժիրագը, հէր տէ-բէճէտ սընըր գուվվէթսիզլիկի, գուվվէթի հաճբէզ գայաթընը, պէյին եուճ-ճագլըղընը, քէսթրիմյսի, ագրի քէմիքատի ագրըղը, լուսմակա եանի կէօպէք սանճընը, սիյաթիգ եանի գաչա սընըրընտա եէրի պիր ագրըղը, պէլ վէ մէսանէ խասթալըղընը, սիրիք զօրու վէ զարիհիւմ վէ գայրիհիւմ, նէօվգէլի սընմա, սրաղմզ, թըգնէֆէ, վերեմ վէ կէօյուս իլեթլէրէրի, ուրրաճա վէ ատրի խասթալըգլարընը, ագալէթ գայրգիլըղընը, վագթսըզ քէօր-լիյի, էլէհսըլ ինսան վիճուտընտա հէր հանկը ագանընը գուվվէն հաճաֆյէ-սիրին նօգսանընտան նէչէթ իսէն պիլէճիմլի իլէթ վէ հասթալըգլարը տէֆ ու իգալէ խէր։

ՏՈԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐ ՖՈՍՖՈՏԻՆԻՆԻՆ ԹԷԼՍԻՍԻ

Իքի նէվ օլուպ, պիր թարաֆտան պու իլաճ՝ սընըր գուվվէթինի արթ-ըրը, վէ տիկէր թարաֆտան գանը վէ ագալէթին գուվվէթինի թէճարիս իսէր պիր վասէթա տը։ Պինաէրին պու մուալիճէ՝ գայրքի վիճուտպա գուվվէթ վէրիր, վէ հասթալը էպլի պիր հալէ կէթիրէր քի, գանն իսէրսին հիչ գա-յբիքըգ չէքմէմիշ տիր։

Վէլիճէք դէր Լուսօր

Պու կիւնքի կիւնտէ պէյն վէ գարաճէյէր խասթալըգլարընտան վէ տիրտ ֆէսուսընտան պինէրճէ ինսան էօմրէքտէ օլուպ, պու հասթալըգլար հայ տիր ինսանդն քէսքիւնիւ գուբուսրլար։ Մէգթիր հասթալըգլար՝ բէք չոգ տիրա-յէթի զէվաթ իսգէրինէ թէճան թէէսիր իսուպ, գիրա անլէր իչիւն հայաթ սէվինճէի վէ ֆայէսի պաճաղ եէրտէ պիր եիւք օլար։ Իպթէ պու կիպի հասա-թարդայր չէքէն բէք չոգ զէվաթ չահսատէթ իսէրլէր քի, ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍ ՏԻՆԻՆ հէր նէ սուրէթտէ օլսուր իսէ օլսուն զու հուբու կէմիչ օլան միյտ ֆէսասընա վէ գարաճէյէր հասթալըգնա գարշը պու կիւնէ գատար պուլուն-մուչ օլան տիկէր հէր նէվի իլաճատա իւսթիւն տիր։ Իպթահ ատար վէ միյտէյի սիւգէթ տիրիր, թէէսիրի տէ բէք չարուգ վէ մուհագագ սուրէթտէ կէօրիւ-լիր, էպլէ քի, էօմիր սէօնմէք սէրէճէսինէ կէյտիկինտէ վէ գիհնն տախի վիճուտըն ֆէճարզը թէէսիրինէն ասլի ահմագլըգ հալինէ պուլուշիկնն-տէ, պու գուվվէթի իլաճատան պիր գալ սէֆա ալէնճա, հասթանըն միյտօս-յէթի տէֆ օլար, վէ կէրէք վիճուտը վէ կէրէք գիհնի քէսալ գուվվէթ իսէր։

ԵՒՐՄԻ ՍԷՆԵԼԻԷ ԹԷՃՐԻԻՊԷԼԷՐ

Խուսուսաթը մէգթիրէյի իսպէթ իսուպ, պուռնան մնատատ սիւնճանընն հէր միւլէթինէն միթէպէր ֆամիլիատար վէ զէվաթը միւթէլիֆէ՝ գիքր պուռնան մուհասէնաթը կ'սրմիչ օլուռգլարընտան, պուռնա սէլ'թճէ շա-հասէթ իսէրլէր։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍՖՈՏԻՆԻ չիշէ 4 վէ 6 վէ 11 շիլինէ սաթըլը։ Տիւնճանընն հէր թարաֆընտա, էճգաճրըատա, վէ թիճճարտանտա իշպու իլաճ պուլունուր։ 1862ինճի պէրու իշպու իլաճընը քէսրէթէ ֆիրատթինէ մէպնի պաղը քիմէնէլէր՝ թագլիսինի եարմըշլար տրը։ Անընը իշիւն ամիտ մուհարրեր մէվատտ տրգգամ լապտ տրը։

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄՄ

Գիհէր շիշէնին իւզէրինտէ ինկիլիզ հիքիմէթի թարաֆընտան պիր պան-տրոլ եարըտարրրմըզ օլուպ, պու պանտրոլուն իւզէրինտէ ատ հայմէքլու գրպիցա հազրէթլէրինին միթէլպէր գօմսէրլէրի էմրի իլէ «ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ», «Լընտն, Ինկլընտ» քէլիմէլէրի ինկիլիզճէ ալարագ եազըմրշլար։ Էկեք պու եազը պրմագտա գապ տրը։

ԵէՖիլէր՝ ՖՕՍՖՕՏԻՆԵԱՆ կէեռնտ 3 չօր գա գաշըղլյա թասմատան եա-ըմ սասաթ էվվէլ եախսա պիր սաաթ սօնդրա ալմալը պրրար։ 3 եաշընտա վէ օնատան եօգարը օլան չսնուղլար թատմ իւզէրինէն քիչիբ պիր գաշգ-լա ալմալը տրրլար։ Զասֆ գիյատէէ օլուպ, գուվվէի հոգմիյէ քարէեատար օլմուշ իսէ, Քսէրէս վէ Մասէրա կիպի մահալլէրին նէֆիս շարապընտան պիր գասէհ ալընը։ Պու իլաճն ճիչէմիի՝ այդընը էյիճէ գարայարագ, հա-վալը վէ կիւնէշ կէսրիյէն պիր մահալի գօյմալը տրը։

ՏՕԳԹՕՐ Ռ. Տ. ԼԱԼՕՐ

Թարաֆընտան իմալ օլունմուշ տրը։

Պէյ Հավզասա 32 Նօ. Կէյսֆօրտ Սթրիթտ,

ԼԸՆՏՆ Ն. ՈՒ. ԻՆԿԼԸՆԴ

Ֆոսֆատինին սահիպի վէ մուեիմի։

Սթամպօլ, Դալաթա վէ Պէյօղլունուն պէօյիք էճգախանէլէրինէ պու-լունուր։

Թիւրքիա, Բուլգարիա վէ Պուլկարիա իչիւն աճէնթէ պուլունան սահիպի նէզտինտէ թօքսան վէ բէրաքէնտէ սաթըլըր եանի

ԷՏՄՕՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆ

Ռումմի Ինկիլիզ մագազասը Նօ. 95 վէ 97, Եիւքսէք Գալաբրըմտա գա-պալը Մէրքէզի գուրպինտէ

Գալաթա

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻԱԶ ԱՆՏՕՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ԾՏԱՐԼԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ Վ ԱԲՕՐԼԱՐԸՆԸՆ

ՎԱԳԹԸ ՀԱՐԵՐԷԹԼԷՐԻ

Իշպու 1882 Սեպտ-ին 14ինճի ճումատա իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն

ԱՏԱԼԱՐ ԹԱՐԻԳԻ

ԵԷՎՄԻՑԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Ապոպան սապահըրը Բէօքէրէյտ

Սբ. Տէ.	Սբ. Տէ.
12 50	Պ. Ատա, Հէյսէլի, Պուրկազ, Գընալը (1)
12 45	Բէնտիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյսէլի (1) (Պէսիս քա Ատատան, 1 30տա)
2 30	Պ. Ատատան Հէյսէլի, Պուրկազ, Գընալը (1)
7 30	Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյսէլի, Պուրկազ, Գընալը (8, 15 Պ. Ատատան) (2)

Բէօքէրէտէն Ապոլը Ճանգիտէ

Սբ. Տէ.	Սբ. Տէ.
2 45	Գընալը, Պուրկազ, Հէյսէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք (2)
9 —	Գընալը, Պուրկազ, Հէյսէլի, Պ. Ատա
10 —	Հէյսէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք
10 45	Գընալը, Պուրկազ, Հէյսէլի, Պ. Ատա

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Ապոլբրան տէօքէրէյտ

Սբ. Տէ.	Սբ. Տէ.
12 15	Պէսիք Ատա, Հէյսէլի
12 15	Բէնտիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյսէլի, Պուրկազ, Գընալը
7 —	Բէնտիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյսէլի, Պուրկազ, Գընալը
10 —	Պ. Ատատան Հէյսէլի, Գընալը, Գասբքէյ

Բէօքէրէտէն ապոլբրա

Սբ. Տէ.	Սբ. Տէ.
2 30	Գընալը, Պուրկազ, Հէյսէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք
3 30	Գասբքէյ, Գընալը, Հէյսէլի, Պ. Ատա
10 —	Գընալը, Պուրկազ, Հէյսէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք

ՀԱՅՈՑԱՐ ԲԱՇԱ ԹԱՐԻԳԻ

Իշպիտ Հընդապէյէրէ էտրիրընտա-ֆրիքէսինտէ

ԵԷՎՄԻՑԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Բէօքէրէտէն

Սբ. Տէ.	Սբ. Տէ.
12 55	Իպվիտ կիսէն գաթ. Նօ. 2
2 25	» » 4
7 50	» » 6
10 50	Բէնտիյէ կիսէն 8

Հայոբ Բաշտան

Սբ. Տէ.	Սբ. Տէ.
1 30	Բէնտիքտէն կէլէն գթ. Նօ. 1
3	Իպվիտէն կէլէն 3
8 45	Պիրա թէատրինի 5
11	Իպվիտէն կէլէն 5

(1) Իշպու սէֆէրլէր սեպտեմբերին 18ինճի ճումատա կիւնիւնտէն իթիպարէն եարբրմշար սաաթ սօնրա հարաքէթ իսէնէք։

(2) Իշպու սէֆէրլէր ճումատարը Գասբքէյէ օզրպեանագ։

ԵԷՎՄԻՑԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Բէօքէ-բէտէն	Գասբ-բէտէն
Սբ. Տէ.	Սբ. Տէ.
12 45	12 45
1 50	1 50
2 15	2 15
3 —	3 —
4 —	4 —
5 —	5 —
8 50	8 50
9 15	9 15
10 —	10 —
10 45	10 55
11 50	11 20
12 —	12 —
— —	— —

ԲԱԶԱՐ ՍԷՖԷՐԼԷՐԻ

Բէօքէ-բէտէն	Գասբ-բէտէն
Սբ. Տէ.	Սբ. Տէ.
1 —	1 —
2 —	2 —
3 —	3 —
4 —	4 —
5 —	5 —
6 —	6 —
8 45	8 45
10 —	10 —
11 —	11 —
12 —	12*

ՄԱԲՐԻ ԲԷՕԹ ԹԱՐԻԳԻ

ԵԷՎՄԻՑԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Մ-էրէտէսպոտէ Բէօքէրէյտ

1 30 Մաքրիքէյ, Սամաթիա, Գումգապու

Աէբ՝ Բէօքէրէտէն

10 30 Գումգապու, Սամաթիա, Մաքրիքէյ

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Մ-էրէտէսպոտէ Բէօքէրէյտ

12 30 Մաքրիքէյ, Սամաթիա, Գումգապու

Բէօքէրէտէն Մ-էրէտէսպէտէ

10 45 Գումգապու, Սամաթիա, Մաքրիքէյ

Բէօքրիս վէ խկէլէ մէմուրլէրի այ-նէն պիլիէթ ալուպ պիլիէթ եէրինէ բարա ամմալարը քիւլլէնէ մէճճու տրը։ Միթէճասրլէրի պէր մուճիպը թաքմաթ չէտտէն մէսուլ տրը։ Պինէն ալէյհ վարօրա բաքիպ օլան գէվթիրն քէպրիսէն ապիմէթլէրինտէ պիլիէթ-լէրինի իսկէլէտէն վէ հիչնը ափէթ-լերինտէ Գասբ գարիյէսի իսկէլէսինան մասատա վարօրար տերուէնինտէ պիլ-ճէթլէրինի ամմալարը միւթէրճամ տրը։

Ագշամարը քէօրբիսէն սաաթ 9 վէ 45տէ Ատատարա վէ սաաթ 10 45 11 50 վէ 12տէ Գասբքէյինտէ հա-բաքէթ իսէն վարօրարա ճրբմի պէ-յլրը վէ եօճմալարը իպան իսէր տէ-բէճէտ օլան եիւք վէ էշեա գապալ օլունմայանագ տրը։

Թէհլիքէտէն հագլը սրանագ իչիւն սիմման օլարը զէման հէր վարօր պուլունարագ Թէվգատա Թէվգագ ուֆ իս-տէճէկի կիպի, պարա վէ Ֆորթունա միւնասէպէթիլէ սու սէֆէրլէր իրա-սրանամագ իսէ, պու պապատ եօճու-էարդն պիր Ձյ սէպէտէյէ հազլարը օլամայանագ տրը։

* Իշպու սէֆէր Ցեէնէր Գաղէսի Ցրէնդէ միւսաֆիր ալմագ իւզրէ Հայ-տար բաղայտ օզրայանագ տրը։

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄՄ

ԷՃԶԱԼԱՆԷԻ

Ա. Վէ Ֆ. ՔԱՐԱՖԱՐՔԵԱՆ ՊԱՐԲԵՏԵՐԱԼԷՔ

Միւտաէթի մէտիսէտէն պէրու կէրէք էճգա թիւճճարլըղը իլէ ֆէ կէ-րէք էճգանրլրգ սանաաթը իլէ մէչղուլ պուլունուպ, բաղալիքլու էհալի-նին հաղուռտրէթի իչիւն էլալն կէլէնի ապա տիրիղ իթմէտիկիմզ, հիւր-մէքլու միւթէրիլէրիմիզէ վէ ռամում էհալիյէ բանա մահիսմ տրը։

Պու տէֆա տախի էօթէտէն պէրու կիրմէքլու միւշթէրիլէրիմիզէ պէօյիք պիր սուհուլէթ օլմասը իչիւն պիր էճգախանէնին քիչատրնա արգուքէշ օլուպ, վէ պու արգումէքա տախի նայիլ օյարագ, չոգ սէնէ-լէրտէն պէրու ամմէնին մալիմ օլան Սթանպուլա Եէնի Ճամիսէքի 26 նումէրօ իլէ մուրագգամ էճգա տէբօգիթօմուզտան մատատա, պու տէֆա եինէ Սթամպուլա քէօրբիս գայշսրնտա 77 նումէրօ իլէ մուրագգամ Պ. վէ Հ. Քիրզիրիքեան Պիրատէրլէր իւնվանը իլէ պիր էճգախա-նէ վէ տէբոգիթօ քիչատա իթմիշ օլուռգումուզու, հիբրմէքլու միւթէ-բրիէրիմիզէ վէ ռամում էհալիյէ արգ ու պէեան իսէրիզ։

Մէզքիւր էճգախանէ վէ տէբոգիթօմուզտա, Ֆրանսանընը, Լօնտրա-նընը վէ Ամէրիկանընը թէրթիպաքը քիմեէվիյէսի իլէ էճգայի միւթէէ-վիյէսի զայէթ սիգգանլը եաբրըմըզ վէ էն ալա հինպէրինէն մէվճուտ, վէ էհվէն ֆիյանլա ֆիրուսթ օլունուր։ Պունպարատան մատատա հէրան խ-մոյ օլունան էնվաֆ հինս շարապ, գանեագ, Թազէ մատէն սուլարը, վէ պիրինճի նէվ պալըզ եարը, վէ մէրուպաթը սայրէ տայիմա պուլունա տուզու կիպի, էնվաֆ ալէաթ վէ էսէվաֆ տախի մէվճուտ տրը։ Մէզ-քիւր էճգախանէմիզէ վարմա օլան ռէյէթլարա, անգարիպ Թազէ իպաճար վէ էհվէն ֆիյանլար իլէ զայէթ սիգգանլը պիր սուրէթտէ իսմ օլունուր։

Պունտան տա գաթի նազար, մէզքիւր էճգախանէմիզ իւզէրինտէ հէ-քիմլէր իչիւն տախի այրիյէթլէն պիր մահէլլ Թախսա օլունմուչ օլուպ, պու պապատ պիր մարազատան տոպայր հէքիմ իլէ պիր իթթիֆաք արգուսի սլան զէվաթ, մէզքիւր էճգախանէմիզէ Թէյրիթ պուլարտուզ-լարընտա, հէր պիր հիհէթլէ ֆայիտէմէնտ օլաճակլարընը տախի պէեան վէ իլան իսէրիզ։

Պատէհու չէհրիմիզ աթրպպաի հազրգասընտան քէնտի մէհարէթիյէ հէրքէսէ Թանրըմզ օլան Տօգթ. Արապեան էֆէնտի տախի, հէր բաղար կիւնլէրի տասպահընն սաաթ 3ինճուն 8է գատար քէնտիսէ միւրաճաաթ իս-տէն խասթալարը մէճճանէն Թէտավի իլէեէէք, վէ տաքիր կիւնլէր տէ սաաթ 3տէն 8է գատար եինէ էճգախանէմիզտէ պուլունանագ տրը։